

ЗВІТ

ректора Маріупольського державного університету,
члена-кореспондента Національної академії
педагогічних наук України, доктора політичних наук, професора

БАЛАБАНОВА КОСТЯНТИНА ВАСИЛЬОВИЧА

за 2014 рік

ВСТУП

2014 рік став найдраматичним за всю історію незалежності України. Цей рік був надзвичайно складним і тривожним й для колективу Маріупольського державного університету – ровесника незалежності України. В умовах складної військово-політичної ситуації на Донбасі, напруженої суспільно-політичної ситуації у цілому в країні колектив університету продемонстрував свою єдність і толерантність.

Знаковою подією, що визначає характер розвитку вищої освіти в Україні, стало прийняття 01.07.2014р. Закону України «Про вищу освіту», спрямованого на забезпечення модернізації вищої освіти, її подальшої інтеграції до європейського простору, забезпечення її якості, формування реальної автономії ВНЗ тощо. Діяльність МДУ розвивається відповідно до основних положень Закону «Про вищу освіту», завдань, визначених Національною стратегією розвитку освіти в Україні до 2021 р., і спрямована на підвищення якості та конкурентоспроможності освітніх та наукових послуг, які надаються в університеті і відповідають новим умовам економічного та соціокультурного розвитку України.

Відповідно до Статуту університету, Колективного договору між адміністрацією та виборним органом профспілкової організації МДУ, керуючись законами України, наказами та розпорядженнями Міністерства освіти і науки України, іншими нормативно-розпорядчими документами у галузі освіти та науки, ректор університету організовував діяльність університету у межах наданих йому повноважень відповідно до умов контракту № П-23 від 27.04.2010р., укладеного з Міністерством освіти і науки України.

МДУ здійснює освітню діяльність з підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»; підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації; підготовки громадян України для вступу до вищих навчальних закладів. Провадження університетом освітньої

діяльності регламентується ліцензією Міністерства освіти і науки України (серії АЕ № 527253, виданою 09.09.2014 р.), сертифікатом про акредитацію за статусом вищого навчального закладу IV рівня (серія РД-IV № 0524521, виданий 05.06.2013 р.) та сертифікатами про акредитацію відповідних напрямів підготовки та спеціальностей.

Таблиця

Перелік напрямів підготовки, за якими здійснюється підготовка фахівців освітнього ступеня бакалавр, спеціаліст, магістр

№ п/п	Шифр та найменування галузі знань	Код та напрям підготовки	Термін дії ліцензії
Підготовка бакалаврів			
1.	0101 Педагогічна освіта	6.010101 Дошкільна освіта	01.07.2015
2.	0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	6.010203 Здоров'я людини	01.07.2017
3.	0201 Культура	6.020105 Документознавство та інформаційна діяльність	01.07.2018
4.	0203 Гуманітарні науки	6.020302 Історія	01.07.2017
		6.020302 Філологія	01.07.2018
5.	0301 Соціально-політичні науки	6.030103 Практична психологія	01.07.2016
6.	0302 Міжнародні відносини	6.030206 Міжнародний бізнес	01.07.2017
		6.030206 Міжнародні відносини	01.07.2016
7.	0303 Журналістика та інформація	6.030301 Журналістика	01.07.2018
		6.030202 Реклама та зв'язки з громадськістю (за видами діяльності)	01.07.2017
8.	0304 Право	6.030401 Правознавство	01.07.2017
9.	0305 Економіка та підприємство	6.030503 Міжнародна економіка	01.07.2016
10.	0306 Менеджмент і адміністрування	6.030601 Менеджмент	01.07.2018
11.	0401 Природничі науки	6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	01.07.2015

12.	0403 Системний аналіз	6.040303 Системний аналіз	01.07.2017
13.	1401 Сфера обслуговування	6.140103 Туризм	01.07.2018
Підготовка спеціалістів, магістрів			
1.	0101 Педагогічна освіта	7.01010101 8.01010101 Дошкільна освіта	01.07.2015
2.	0201 Культура	7.02010501 8.02010501 Документознавство та інформаційна діяльність	01.07.2018 01.07.2015
3.	0203 Гуманітарні науки	7.02030201 8.02030201 Історія	01.07.2017 01.07.2015
		7.02030201 8.02030201 Українська мова та література	01.07.2017 01.07.2015
		7.02030201 8.02030201 Мова і література (російська)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030201 8.02030201 Мова і література (німецька)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030201 8.02030201 Мова і література (англійська)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030201 8.02030201 Мова і література (новогрецька)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030201 Мова і література (італійська)	01.07.2019
		7.02030201 8.02030201 Переклад	01.07.2016 01.07.2018
4.	0301 Соціально- політичні науки	7.02030304 8.02030304 Практична психологія (за видами)	01.07.2016 01.07.2019
5.	0302 Міжнародні відносини	7.03020101 8.03020101 Міжнародні відносини	01.07.2016 01.07.2019
6.	0303 Журналістика та інформація	7.03030101 8.03020101 Журналістика (за видами)	01.07.2018 01.07.2015

		7.03030201 Реклама	01.07.2018
		8.03030202 Зв'язки з громадськістю	01.07.2019
7.	0304 Право	7.03040101 8.03040101 Правознавство	01.07.2016 01.07.2017
8.	0305 Економіка та підприємництво	7.03050301 8.03050301 Міжнародна економіка	01.07.2016 01.07.2015
9.	1501 Державне управління	8.15010009 Місцеве самоврядування	01.07.2019
10.	1801 Специфічні категорії	8.18010014 Управління фінансово-економічною безпекою	01.07.2019
		8.18010020 Управління навчальним закладом (загальноосвітній навчальний заклад)	01.07.2019
11.	0306 Менеджмент і адміністрування	7.03060101 8.03060101 Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)	01.07.2019

Діяльність МДУ упродовж звітнього періоду здійснювалася відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», постанов Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів та розпорядчих документів у сфері вищої освіти, стандартів вищої освіти, навчальних планів підготовки фахівців, планів роботи університету, які визначалися сучасними тенденціями розвитку вищої освіти та пріоритетними завданнями університету. В МДУ забезпечено неухильне дотримання норм законодавства України щодо провадження освітньої та наукової діяльності, оформлення трудових відносин, використання коштів державного бюджету, охорони праці, укладення господарських і цивільних договорів тощо.

I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

1.1 Кадровий склад кафедр

Кадри вищої кваліфікації є основою розвитку вищого навчального закладу та, водночас, показником його потенційних можливостей. Тому, розвиток кадрового забезпечення навчального процесу в МДУ, підготовка науково-педагогічних кадрів, спроможних надавати якісні освітні послуги, – один із головних напрямків діяльності університету. Цілеспрямована кадрова політика дозволила сформувати в МДУ працездатний колектив викладачів та співробітників, що ефективно здійснює освітню, наукову, виховну та просвітницьку діяльність. Серед його членів є ті, хто вже має великий досвід роботи у вищому навчальному закладі, та молоді викладачі, більшість з яких є випускниками університету. Крім того, до колективу МДУ залучаються визнані науковці та фахівці у відповідних галузях – професори провідних національних і зарубіжних вищих навчальних закладів, фахівці-практики, які мають значний досвід роботи у реальному секторі національної економіки. Це дозволяє на практиці забезпечити вимоги Болонської декларації та міжуніверситетського співробітництва у сфері науки і культури, результатом чого є зміцнення та розвиток власного викладацького потенціалу.

У 2014 році навчально-виховний процес та функціонування підрозділів та служб університету забезпечували 626 співробітників, майже половина з яких – наші штатні науково-педагогічні працівники 259, з яких 59% мають відповідні наукові ступені та звання. Крім того, 40 співробітників перебувають у відпустці по догляду за дитиною (17%), у тому числі 22 – це науково-педагогічні працівники. З яких 6 викладачів працюють на умовах неповного робочого часу.

Протягом року зросла кількість викладачів, які працюють на повну ставку – 94% викладачів (станом на 2013 рік кількість складала 84%, у 2012 – 78%).

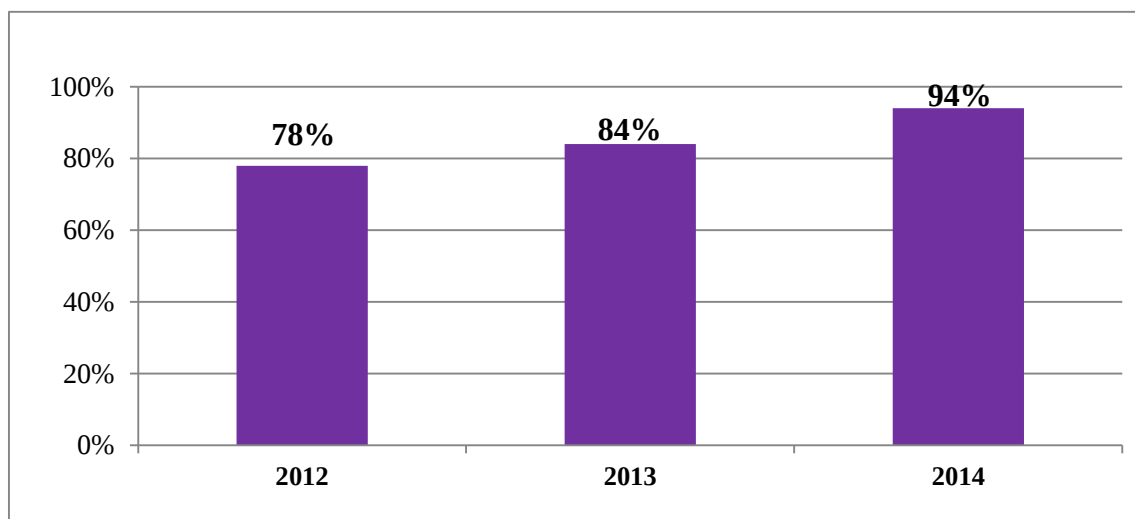

Рис. 1.1. Питома вага викладачів, які працюють на повну ставку

У 2014 році нам вдалося зміцнити професорсько-викладацький склад нашого університету. До 26 осіб зросла кількість штатних докторів наук, професорів (у 2013 році їх було 19, у 2012 – 18), кількість кандидатів наук, доцентів склала 128 осіб (у 2013 – 125 осіб, у 2012 – 106 осіб). В університеті працює за сумісництвом 75 науково-педагогічних працівників (у минулому році їх було 68), з яких 26 кандидатів наук і 24 доктори наук.

Таблиця 1.1

Показники кількості штатних докторів наук, професорів та кандидатів наук, доцентів

	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Доктори наук, професори	18 осіб	19 осіб	26 осіб
Кандидати наук, доценти	106 осіб	125 осіб	128 осіб

У 2014 році викладачами та аспірантами МДУ було успішно захищено 12 кандидатських дисертацій (Надежденко А.О., Сивак О.А., Ніколенко Т.І., Ромашенко В.Є., Ятчук О.М., Карпиленко В.А., Богатирьова Є.В., Ротаньова Н.Ю., Перепадя Ф.Л., Дмитрієва К.І., Папаяні С.В., Кузнецова Ю.В.).

Рис. 1.2 Динаміка захисту кандидатських та докторських дисертацій

За звітний період 12 науково-педагогічним працівникам університету рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України присвоєно вчене звання доцента, 2-ом присвоєно вчене звання професора.

Сьогодні дев'ять кафедр університету укомплектовано на 80-100% викладачами, які мають наукові ступені та вчені звання. Це кафедри історичних дисциплін, міжнародних відносин і зовнішньої політики, політології, філософії та соціології, культурології та інформаційної діяльності, міжнародної економіки, економіки та фінансово-економічної безпеки, конституційного, адміністративного та міжнародного права, української філології, освітнього менеджменту та педагогіки.

У 2014 році 93 викладачі університету пройшли процедуру продовження контрактів. Ця робота була організована на високому рівні і пройшла в чітко встановлені терміни. За підсумками цієї кампанії 26 викладачів були підвищені в посаді: 9 асистентів переведено на посаду старшого викладача і 17 старших викладачів – на посаду доцента. Для порівняння, у 2013 році ця цифра складала 18 осіб (10 старших викладачів і 8 доцентів).

Важливою формою оцінювання результативності діяльності викладачів університету стала система рейтингів, які застосовуються для оцінки

наукової, науково-методичної роботи тощо. У майбутньому році про виконання контрактів звітуватимуть 112 викладачів, що вимагає проведення глибокого аналізу роботи викладачів, результативності їх праці, положення в рейтингу університету.

При прийнятті на роботу науково-педагогічних працівників протягом звітного періоду забезпечувалось неухильне дотримання чинного законодавства України, а саме: Закону України «Про вищу освіту», Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 744 від 24 грудня 2002 року, Колективного договору між адміністрацією та трудовим колективом МДУ.

Керівництво вузу постійно проводить політику сприяння підвищенню кваліфікації викладачів, рівня їхньої науково-методичної підготовки, що сприяє забезпеченню високої якості освіти і є важливим показником для ліцензування й акредитації. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету здійснювалося відповідно до п'ятирічних планів. За підсумками 2014 року спостерігається покращення показників в даному напрямі. 11 кафедр мають 100%-і показники виконання плану підвищення кваліфікації, що відповідає нормативному показнику (кафедри: історичних дисциплін; культурології та інформаційній діяльності; політології, філософії та соціології; освітнього менеджменту та педагогіки; міжнародної економіки; менеджменту; економіки та фінансово-економічної безпеки; конституційного, адміністративного та міжнародного права; англійської мови; грецької мови та перекладу; італійської мови, літератури та культури).

Важливою формою підвищення кваліфікації викладачів є стажування. У 2014 році на стажування було направлено 48 викладачів університету, які підвищували свою наукову та навчально-методичну кваліфікацію шляхом стажування як на базі провідних навчальних та наукових установ України (Університету менеджменту освіти НАПН України, Інституту підвищення

кваліфікації Національного юридичного університету імені Я. Мудрого), так і за межами країни (школи англійської мови Фрізбі (Великобританія), стажування за програмами міжнародних партнерів МДУ (Фонда Конрада Аденауера в Україні та ін.). Під час стажування викладачі згідно з індивідуальними планами знайомилися з організацією навчальної, наукової та виробничої діяльності за місцем стажування, методичним та дидактичним забезпеченням навчального процесу, з новими науковими роботами та результатами експериментів, працювали над розробкою нових програм навчальних дисциплін та спецкурсів, підготовкою навчальних посібників, виступали з доповідями на методичних семінарах, наукових конференціях тощо. За результатами стажувань викладачами університету отримано відповідні свідоцтва, підготовлено розділи підручників, навчальних та методичних посібників, наукові статті та ін.

Свідченням високого рівня професіоналізму викладачів МДУ є залучення їх до роботи відповідних комісій та рад, які діють під егідою МОН України: у складі експертних рад Акредитаційної комісії України, Наукової ради МОН України, у якості членів експертних комісій для проведення ліцензійних та акредитаційних експертиз діяльності ВНЗ України.

1.2 Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ

В МДУ підготовку науково-педагогічних кадрів організовано на базі власної аспірантури з 2005 року, яка успішно розвивається та має достатній рівень результативності.

Станом на 01.01.2015 в аспірантурі університету за 10 науковими спеціальностями продовжують навчання 76 аспірантів і здобувачів.

У 2014 році завершили навчання в аспірантурі МДУ 12 аспірантів, 2 захистили кандидатські дисертації в строк, дві роботи подані до спеціалізованої вченої ради (у 2013 році з 20 випускників аспірантури 8 захистили кандидатські дисертації в строк; у 2012 році

з 17 випусників 4 захистили кандидатські дисертації в строк). Таким чином, ефективність аспірантури протягом 2012-2014 років становить у середньому 32,3 %.

На сьогодні в аспірантурі університету на постійній основі функціонує 10 спеціальностей:

- 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини,
- 09.00.11 – Релігієзнавство (філософські науки),
- 10.02.15 – Загальне мовознавство,
- 12.00.01 – Теорія та історія держави та права; історія політичних і правових учень,
- 12.00.02 – Конституційне право; муніципальне право,
- 23.00.02 – Політичні інститути та процеси,
- 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку,
- 23.00.05 – Етнополітологія та етнодержавознавство,
- 26.00.01 – Теорія та історія культури,
- 27.00.04 – Теорія та історія журналістики.

Для підготовки аспірантів у 2014 році МОН України було виділено 9 бюджетних місць.

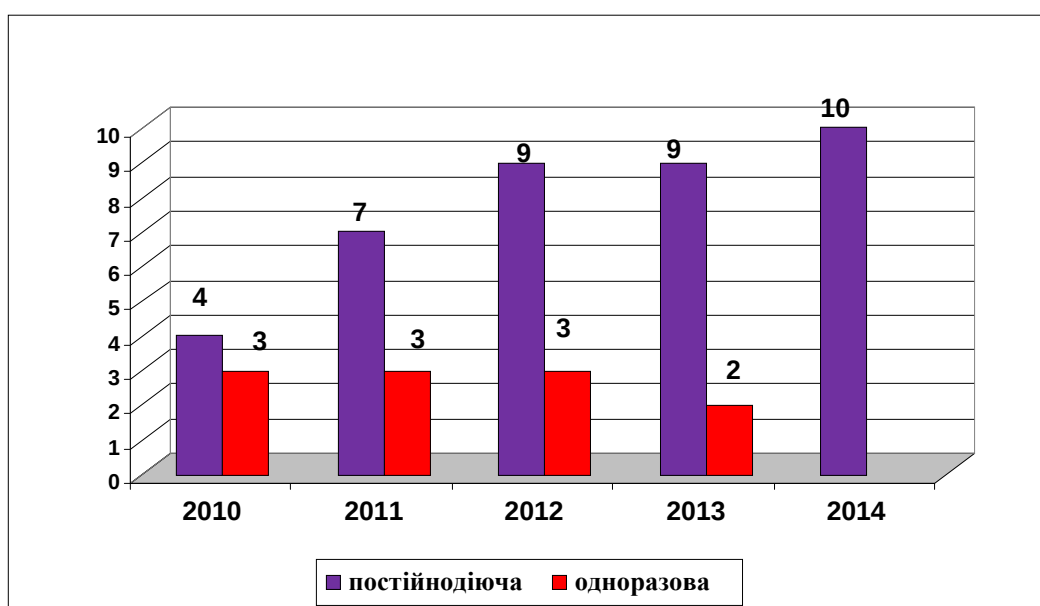

Рис.1.3 Динаміка розвитку спеціальностей аспірантури МДУ

Протягом 2014 року в спеціалізованих вчених радах із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук:

К 12.093.01 (спеціальності 12.00.01 – Теорія та історія держави та права; історія політичних і правових учень; 12.00.02 – Конституційне право; муніципальне право);

К 12.093.02 (спеціальність 23.00.02 – Політичні інститути та процеси);

К 12.093.03 (спеціальність 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини);

відбувся захист 8 кандидатських дисертацій, з них 3 – викладачами, аспірантами та здобувачами МДУ.

Важливою умовою розвитку науки в університеті є вдосконалення системи підготовки науково-педагогічних кадрів.

Актуальним завданням розвитку МДУ залишається відкриття нових спеціалізованих вчених рад в університеті.

Таким чином, протягом 2014 року в університеті продовжувалась робота, спрямована на розвиток умов для когнітивної (пошукової) активності, проведення якісних досліджень, науково-педагогічного зростання викладачів та співробітників, зокрема, і шляхом навчання в аспірантурі МДУ, аспірантурі та докторантурі інших провідних ВНЗ та установ НАН України. Досить високий показник щодо захисту викладачами і аспірантами дисертаційних робіт свідчить про плідний розвиток роботи МДУ з підготовки науково-педагогічних кадрів.

Завдання на 2015 рік:

– Вдосконалення нормативів навчального навантаження відповідно до норм Закону України «Про вищу освіту» задля розвитку професійних якостей науково-педагогічних працівників, вдосконалення змістовного наповнення освітньо-професійних програм підготовки в МДУ.

– Подальший розвиток системи планування руху науково-педагогічних кадрів, у тому числі шляхом залучення обдарованої англомовної молоді,

вдосконалення системи рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників.

- Створення сприятливих умов (у тому числі за рахунок заходів матеріального та морального стимулювання) для продовження наукових досліджень вченими університету, формування резерву для навчання в докторантурі установ НАН України, галузевих академій та провідних ВНЗ України.

- Забезпечення в колективі університету корпоративної культури для стимулювання професійного зростання науково-педагогічних кадрів, їх творчого самовдосконалення шляхом запровадження системи мотивацій і конкурентного механізму між структурними підрозділами, науковими школами, викладачами і студентами.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ І ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

2.1. Ліцензування та акредитація

Розвиток номенклатури напрямів підготовки та спеціальностей, за якими забезпечується підготовка фахівців в Маріупольському державному університеті, залишився важливим завданням в організації діяльності університету.

У звітний період здійснювалась системна робота щодо подальшого розвитку навчально-виховного процесу за всіма напрямками для забезпечення якості підготовки фахівців відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про акредитацію ВНЗ і спеціальностей у ВНЗ», Постанови Кабінету Міністрів України «Про ліцензування діяльності з надання освітніх

послуг», Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» та інших нормативних актів.

Адміністрацією університету основна увага приділялась формуванню належного кадрового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення для здійснення якісного навчального процесу, що активно сприяло створенню умов формування у студентської молоді загальнокультурної, професійно-практичної фахової підготовки, формування інтелектуального потенціалу та всебічного розвитку особистості як найвищої цінності суспільства.

Протягом 2014 року університет здійснював навчальний процес відповідно до ступеневої системи підготовки фахівців, враховуючи попит на освітньо-професійні програми і вимоги ринку праці щодо конкурентоспроможності фахівців.

Маріупольський державний університет здійснює професійну підготовку фахівців за 15 галузями знань (педагогічна освіта, фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, культура, гуманітарні науки, соціально-політичні науки, міжнародні відносини, журналістика та інформація, право, економіка та підприємництво, менеджмент і адміністрування, природничі науки, системні науки та кібернетика, сфера обслуговування, державне управління, специфічні категорії), 16 напрямками підготовки та 28 спеціальністю.

В частині акредитації та ліцензування минулий рік був дуже насиченим, напруженим, проте результативним за всіма показниками. Успішно пройдено планові процедури з акредитації по бакалаврам, спеціалістам та магістрам, але й максимально збережено існуючі ліцензійні обсяги підготовки.

Враховуючи результати моніторингу ринку праці, пропозиції обласного та міського центрів зайнятості, потреби роботодавців регіону, у 2014 році успішно проліцензовано спеціальність «Туризм»; здійснено перший набір за спеціальністю «Мова та література (французька); проведено

процедуру збільшення ліцензованого обсягу підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямами та спеціальностями з 50 до 200 осіб. До МОН України подано матеріали щодо ліцензування підвищення кваліфікації фахівців з 6 галузей знань (Культура, Гуманітарні науки, Педагогічна освіта, Право, Менеджмент і адміністрування, Журналістика та інформація).

Ректорат не тільки успішно пройшов планові процедури з акредитації напрямів та спеціальностей, але й максимально зберіг існуючі ліцензійні обсяги таких спеціальностей, як:

- 8. 02030302 Мова та література (російська) (магістр)
- 8. 02030302 Мова та література (англійська) (магістр)
- 8. 02030302 Мова та література (новогрецька) (магістр)
- 8. 02030302 Мова та література (німецька) (магістр)
- 7. 02030302 Мова та література (італійська) (спеціаліст)
- 7.03060101, 8.03060101 Менеджмент організацій (спеціаліст, магістр)
- 8.03030101 Зв'язки з громадськістю (магістр)
- 8.15010009 Місцеве самоврядування (магістр)
- 8.18010020 Управління навчальним закладом (магістр)

Усього було 11 матеріалів з акредитації та ліцензування.

Завершуючи проблему ліцензування та акредитації, слід наголосити, що у 2015 році 3 спеціальності проходять первинну акредитацію: «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (бакалавр), «Практична психологія» (магістр), «Управління фінансово-економічною безпекою» (магістр); на 6 спеціальностях закінчується термін дії сертифікатів про акредитацію: «Дошкільна освіта (бакалавр, спеціаліст, магістр)», «Документознавство та інформаційна діяльність» (магістр), «Історія» (магістр), «Українська мова та література» (магістр), «Журналістика» (магістр), «Міжнародна економіка» (магістр).

Процедуру ліцензування у наступному році проходитимуть: підготовка до вступу до вищих навчальних закладів громадян України; підготовка іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади; підготовка іноземних громадян за акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями). Тобто у наступному році відповідні справи будуть подані до МОН України.

Вивчаючи сучасні потреби ринку праці, потреби потенційних роботодавців заплановано проходження процедур ліцензування підготовки фахівців за напрямками «Міжнародна інформація», «Соціологія», «Культурологія»; ліцензування магістерської програми «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Кількісні параметри робіт, які мають бути виконані кафедрами та факультетами з акредитації, наведені в таблицях 2.1-2.3.

Таблиця 2.1

**Кількісні дані стосовно акредитації в МДУ
освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» (станом на 01.12.2014)**

Факультет	Кількість напрямів		Ліцензований обсяг		Акредитовано у 2013/2014 н.р.
	денна	заочна	денна	заочна	
Філологічний	6*	5*	320	250	0
Історичний	3	3	145	85	0
Економіко-правовий	7	3	345	165	0
Грецької філології	1*	1*	110	90	0
Іноземних мов	1*	1*	70	70	0
	16	11	990	660	0

*Напрямок підготовки Філологія

Таблиця 2.2

**Кількісні дані стосовно акредитації в МДУ
освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст» (станом на 01.12.2014)**

Факультет	Кількість спеціальностей		Ліцензований обсяг		Акредитовано у 2013/2014 н.р.
	денна	заочна	денна	заочна	
Філологічний	7*	6*	205	195	0
Історичний	3	3	55	55	0
Економіко-правовий	3	3	155	150	1
Грецької філології	4*	3*	80	70	1
Іноземних мов	2	2	55	65	0
	17	15	550	535	2

* Спеціальність «Переклад»

Таблиця 2.3

**Кількісні дані стосовно акредитації в МДУ
освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» (станом на 01.12.2014)**

Факультет	Кількість спеціальностей		Ліцензований обсяг		Акредитовано у 2013/2014 н.р.
	денна	заочна	денна	заочна	
Філологічний	7*	3	100	45	2
Історичний	3	3	40	40	0
Економіко-правовий	5	2	100	25	2
Грецької філології	3*	1	40	20	1
Іноземних мов	3	2	60	30	3
	19	11	340	160	8

* Спеціальність «Переклад»

Таким чином, системна та комплексна робота, яку проводить університет, дозволила протягом 2014 року розширити та вдосконалити номенклатуру напрямів підготовки та спеціальностей.

2.3. Аналіз якості знань студентів

Характеризуючи загальний контингент студентів МДУ, необхідно зазначити, що станом на 01 грудня 2014 року в університеті навчається 3678 студентів, у тому числі: 2605 – на денній формі і 1073 – на заочній. За рахунок державного бюджету в університеті навчається 1404 студенти, контрактників – 2274.

Згідно з даними про результати літньої сесії 2013-2014 н. р., навчальні здобутки студентів університету утримуються на рівні вище середнього.

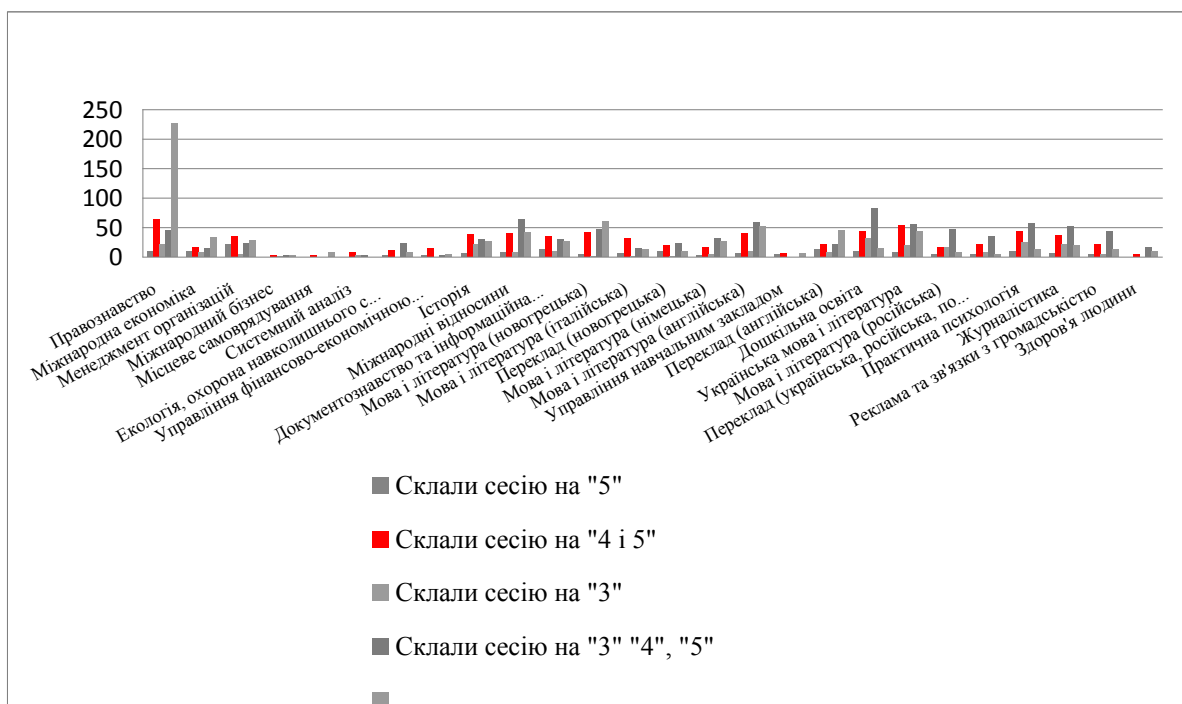

Рис.2.1 Відомості про підсумки зимової екзаменаційної сесії 2013/2014 навчального року (денна форма навчання)

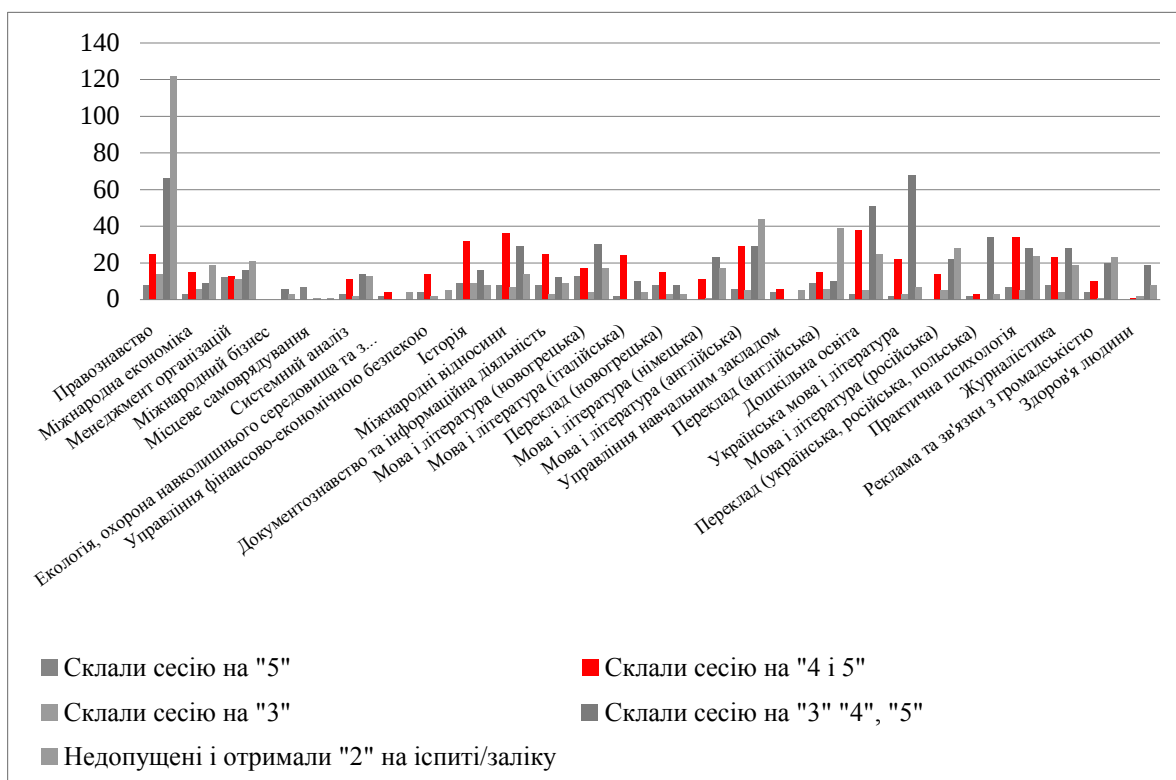

Рис.2.2 Відомості про підсумки літньої екзаменаційної сесії 2013/2014 навчального року (денна форма навчання)

Таблиця 2.4

Показники абсолютної успішності та якості знань становлять:

	Абсолютна успішність %	Якість знань %
Зимова екзаменаційна сесія 2013-2014 навч. року	90	50
Літня екзаменаційна сесія 2013-2014 навч. року	90	50

Абсолютна (без «2») та якісна (на «4» і «5») успішність загалом по університету становлять:

- 1) на ОКР «Бакалавр» – 90 % і 50 %;
- 2) на ОКР «Спеціаліст» – 100 % і 64 %;
- 3) на ОКР «Магістр» – 90 % і 80 %.

Звертає на себе увагу висока успішність та якість знань студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Спеціаліст» та «Магістр». Переважна більшість таких студентів є випускниками-бакалаврами, які здобули базову освіту в МДУ.

Показники загальної успішності та якості знань студентів за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями по університету становлять відповідно 76 % і 52 %.

Таблиця 2.5

**Показники випуску фахівців
в Маріупольському державному університеті у 2014 р.**

Освітньо-кваліфікаційний рівень	Всього випусників			Дипломи з відзнакою			Рекомендовані до аспірантури		
	Всього	Денна	Заочна	Всього	Денна	Заочна	Всього	Денна	Заочна
«Бакалавр»	813	541	272	52	52	-	-	-	-
«Спеціаліст»	441	236	205	35	29	6	7	7	-
«Магістр»	208	169	39	66	59	7	3	3	-
Разом «Спеціаліст» та «Магістр»	649	405	244	101	88	13	10	10	-

Таблиця 2.6

**Показники випуску фахівців
освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», 2014 р.**

Спеціальність	Денна форма навчання	Дипломи з відзнакою	Заочна форма навчання	Дипломи з відзнакою
Факультет грецької філології				
Мова та література (новогрецька)	36 (б – 33, к – 3)	1 (3%)	6 (б – 4, к – 2)	
Переклад (новогрецька)	16 (б – 8, к – 8)	3 (19%)		
Мова та література (італійська)	14 (б – 8, к – 6)	1 (7%)		
Всього по факультету	66 (б – 49, к – 17)	5 (8%)	6 (б – 4, к – 2)	
Факультет іноземних мов				
Мова та література (німецька)	20 (б – 8, к – 12)	1 (5%)		
Мова та література (англійська)	36 (б – 16, к – 20)	3 (8%)	20 (б – 5, к – 15)	
Переклад (англійська)	15 (б – 8, к – 7)	5 (33%)		
Всього по факультету	71 (б – 32, к – 39)	9 (13%)	20 (б – 5, к – 15)	
Філологічний факультет				
Українська мова та література	39 (б – 38, к – 1)	5 (13%)	8 (б – 3, к – 5)	
Мова та література (російська)	13 (б – 10, к – 3)	-		
Переклад (рос., укр., польська)	15 (б – 10, к – 5)	-		
Дошкільна освіта	42 (б – 16, к – 26)	4 (10%)	50 (б – 10, к – 40)	
Журналістика	30 (б – 15, к – 15)	4 (13%)	14 (б – 3, к – 11)	
Реклама та зв'язки з громадськістю	13 (б – 4, к – 9)	1 (8%)		
Практична психологія	26 (б – 14, к – 12)	5 (19%)	43 (б – 3, к – 40)	
Всього по факультету	178 (б – 107, к – 71)	19 (11%)	115 (б – 19, к – 96)	
Економіко – правовий факультет				
Міжнародна економіка	19 (б – 0, к – 19)	1 (5%)	11 (б – 0, к – 11)	
Правознавство	80 (б – 20, к – 60)	7 (9%)	71 (б – 2, к – 69)	
Менеджмент організацій	24 (б – 15, к – 9)	4 (17%)	12 (б – 3, к – 9)	
Всього по факультету	123 (б – 35, к – 88)	12 (10%)	94 (б – 5, к – 89)	
Історичний факультет				
Історія	26 (б – 15, к – 11)	1 (4%)	8 (б – 1, к – 7)	
Міжнародні відносини	44 (б – 14, к – 30)	4 (9%)	13 (б – 5, к – 8)	
Документознавство та інформаційна діяльність	33 (б – 15, к – 18)	3 (9%)	16 (б – 2, к – 14)	
Всього по факультету	103 (б – 44, к – 59)	8 (8%)	37 (б – 8, к – 29)	
Всього по університету	541 (б – 267, к – 274)	53 (10%)	272 (б – 41, к – 231)	

Таблиця 2.7

**Показники випуску фахівців
освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», 2014 р.**

Спеціальність	Денна форма навчання	Дипломи з відзнакою	Рекомендовані до аспірантури	Заочна форма навчання	Дипломи з відзнакою	Рекомендовані до аспірантури
Факультет грецької філології						
Мова та література (новогрецька)	27 (б – 9, к – 18)	3 (11%)				
Мова та література (італійська)	8 (б – 5, к – 3)	4 (50%)				
Переклад (новогрецька)	8 (б – 3, к – 5)	1 (13%)				
Всього по факультету	43 (б – 17, к – 26)	8 (19%)				
Факультет іноземних мов						
Мова та література (німецька)	3 (б – 2, к – 1)	-		9 (б – 0, к – 9)	-	-
Мова та література (англійська)	8 (б – 7, к – 1)	-		1 (б – 0, к – 1)	-	-
Переклад (англійська)	10 (б – 5, к – 5)	4 (40%)		4 (б – 0, к – 4)	-	-
Всього по факультету	21 (б – 14, к – 7)	4 (19%)		14 (б – 0, к – 14)		
Філологічний факультет						
Українська мова та література	21 (б – 19, к – 2)	-	-	6 (б – 0, к – 6)	-	-
Мова та література (російська)	6 (б – 2, к – 4)	-	-			
Переклад (українська, російська, польська)	10 (б – 5, к – 5)	-	1 (10%)	4 (б – 0, к – 4)	-	-
Дошкільна освіта	10 (б – 5, к – 5)	2 (20%)	-	18 (б – 2, к – 16)	1 (6%)	
Практична психологія	13 (б – 10, к – 3)	-	-	14 (б – 2, к – 12)	-	
Реклама	7 (б – 3, к – 4)	-	-			
Журналістика (за видами)	10 (б – 7, к – 3)	3 (30%)	3 (30%)	11 (б – 2, к – 9)	-	
Всього по факультету	77 (б – 51, к – 26)	5 (6%)	4 (5%)	53 (б – 6, к – 47)	1	
Економіко – правовий факультет						
Правознавство	37 (б – 8, к – 29)	1 (3%)	-	65 (б – 2, к – 63)	1 (2%)	
Міжнародна економіка	8 (б – 2, к – 6)	-	-	22 (б – 0, к – 22)	-	-
Менеджмент організацій	10 (б – 7, к – 3)	5 (50%)	-	19 (б – 2, к – 17)	4 (21%)	-
Всього по факультету	55 (б – 17, к – 38)	6 (11%)	-	106 (б – 4, к – 102)	5	
Історичний факультет						
Історія	13 (б – 7, к – 6)	2 (15%)	-	13 (б – 2, к – 11)	-	-
Документознавство та інф. діяльність	13 (б – 3, к – 10)	2 (15%)	2 (15%)	11 (б – 0, к – 11)	-	-
Міжнародні відносини	14 (б – 4, к – 10)	2 (14%)	1 (7%)	8 (б – 0, к – 8)	-	-
Всього по факультету	40 (б – 14, к – 26)	6 (15%)	3 (8%)	32 (б – 2, к – 30)	-	
Всього по університету	236 (б – 113, к – 123)	29 (12%)	7 (3%)	205 (б – 12, к – 193)	6 (3%)	

Таблиця 2.8

**Показники випуску фахівців
освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр», 2014 р.**

Спеціальність	Денна форма навчання	Дипломи з відзнакою	Рекомендовані до аспірантури	Заочна форма навчання	Дипломи з відзнакою	Рекомендовані до аспірантури
Філологічний факультет						
Журналістика	6 (б – 5, к – 1)	-				
Переклад (р/у/п)	5 (б – 3, к – 2)	1 (20 %)				
Українська мова та література	6 (б – 5, к – 1)	3 (50 %)		3 (б – 2, к – 1)	-	
Мова та література (російська)	4 (б – 2, к – 2)	1 (25 %)				
Дошкільна освіта	7 (б – 5, к – 2)	4 (57%)		6 (б – 4, к – 2)	6 (100 %)	
Зв'язки з громадськістю	5 (б – 3, к – 2)	2 (40%)				
Всього по факультету	33 (б – 23, к – 10)	11 (33 %)				
Економіко – правовий факультет						
Правознавство	15 (б – 5, к – 10)	3 (20 %)				
Міжнародна економіка	10 (б – 5, к – 5)	4 (40 %)				
Менеджмент організацій	13 (б – 4, к – 9)	5 (38%)		2 (к – 2)		
Місцеве самоврядування	24 (к – 24)	5 (21 %)				
Всього по факультету	62 (б – 14, к – 48)	17 (27%)		2 (к – 2)		
Історичний факультет						
Міжнародні відносини	9 (б – 6, к – 3)	5 (55%)		9	9 (к – 9)	
Документознавство та інформаційна діяльність	4 (б – 3, к – 1)	-		2	2 (к – 2)	
Історія	8 (б – 5, к – 3)	3 (38 %)	3 (38%)	5	5 (к – 5)	
Всього по факультету	21 (б – 14, к – 7)	8 (38 %)	3 (38%)	16	16 (к – 16)	
Факультет грецької філології						
Мова та література (новогрецька)	12 (б – 8, к – 4)	2 (16%)				
Переклад (новогрецька)	4 (б – 3, к – 1)	3 (75 %)				
Всього по факультету	16 (б – 11, к – 5)	5 (31%)				
Факультет французької філології						
Мова та література (німецька)	2 (б – 2)	1 (50 %)				
Переклад (англійська)	5 (б – 3, к – 2)	4 (80%)				
Мова та література (англійська)	7 (б – 6, к – 1)	3 (43%)		12 (к – 12)	1 (8%)	
Управління навчальним закладом (загальноосвітній навчальний заклад)	23 (к – 23)	10 (43%)				
Всього по факультету	37 (б – 11, к – 26)	18 (49%)		12 (к – 12)	1 (8%)	
Всього по університету	169 (б – 73, к – 96)	59 (35%)	3 (38%)	39 (б – 6, к – 33)	7 (18%)	

Щорічно студенти МДУ посідають більш ніж 9 призових місць на Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах. За відмінне та сумлінне навчання, результативну наукову роботу та активну участь у громадському житті університету у 2014 р. 27 студентів були удостоєні іменних стипендій Верховної Ради України, ректора МДУ, депутатів ВРУ В.С. Бойка, С.А. Матвієнкова, стипендії імені І. Кураса.

Для конкретизації планування навчального процесу на 2014-2015 навчальний рік в університеті розроблено та відповідно затверджено робочі навчальні плани. Упродовж звітнього періоду ректор контролював навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Так, на виконання розпорядження ректора від 24.01.2014 р. здійснено перевірку стану навчально-методичного забезпечення дисциплін навчальних планів усіх напрямів підготовки та спеціальностей.

Питання навчально-методичного забезпечення навчального процесу обговорювалися на засіданнях вченої ради університету, ректорату, науково-методичної ради університету та науково-методичних рад факультетів.

2.3 Працевлаштування випускників

Важливим показником результативності освітньої діяльності університету є рівень працевлаштування випускників МДУ. Це питання знаходиться під постійним контролем ректорату.

На засіданні Вченої ради МДУ у жовтні 2014 р. було затверджено нову редакцію «Положення про відділ з організації практик та працевлаштування випускників Маріупольського державного університету», яка дозволить більш ефективно реалізувати стратегію університету щодо сприяння працевлаштуванню студентів і випускників МДУ.

У 2014 р. відділ з організації практик та працевлаштування випускників активізував співпрацю з Маріупольським міським центром зайнятості відповідно до угоди про співробітництво №20 від 4 квітня 2013 р. Було досягнуто домовленість про доступ працівників відділу з організації практик

та працевлаштування випускників до періодично оновлюваних баз даних вакансій центру зайнятості, а також проведено консультації щодо роботи з інтернет-порталом «Труд». Регулярне опрацювання міських та загальноукраїнських баз вакансій дозволяє працівникам відділу проводити постійний аналіз попиту і пропозицій на ринку праці фахівців м. Маріуполя та оперативно інформувати випускаючі кафедри МДУ про можливість працевлаштування студентів та випускників відповідно до їх фахової підготовки (спеціальності).

Важливим напрямком діяльності відділу є налагодження співпраці з підприємствами, установами та організаціями м. Маріуполя, які можуть виступати в якості потенційних роботодавців для випускників МДУ. Подібна співпраця здійснюється шляхом укладання угод про співробітництво, а також договорів про проведення практики студентів. З початку 2014 року було укладено 36 нових угод про співробітництво та практичну підготовку студентів. Зокрема, було досягнуто згоди з Донецьким обласним відділенням АТ «Ощадбанк» (відповідно до договору №29-14 від 27 листопада 2014 р.) про працевлаштування кращих студентів спеціальностей «Менеджмент» та «Міжнародна економіка» за результатами проходження практики. Відповідно до угоди про проведення практики студентів МДУ у Маріупольській філії ПАТ КБ «ПриватБанк» кращі студенти-практиканти за результатами проходження online-практики мають змогу бути зарахованими до кадрового резерву банку. Відповідні угоди про сприяння працевлаштуванню випускників МДУ (при наявності відповідних вакансій) укладені також з: Державною судовою адміністрацією України, Маріупольським міським управлінням юстиції, Першотравневим районним управлінням юстиції, Управлінням освіти Маріупольської міської ради. Таким чином, загальна база договорів про співпрацю та договорів про проведення практики студентами МДУ на початок 2015 року становила 147 договорів.

Протягом 2014 року працівники відділу з організації практик та працевлаштування випускників проводили регулярні консультації для

студентів випускних курсів МДУ стосовно питань пошуку першого робочого місця відповідно до фахової підготовки, а також індивідуальні майстер-класи по роботі з базами вакансій інтернет-порталу «Труд». Відділ з організації практик та працевлаштування випускників спільно з відділом кадрів також здійснює регулярне подання Маріупольському міському центру зайнятості інформації про випускників, у яких питання працевлаштування залишається невирішеним (довідка про вільне працевлаштування за наявності запиту про її надання від випускника).

Протягом 2014 року постійно оновлюється сторінка відділу з організації практик та працевлаштування випускників на офіційному сайті МДУ. Зокрема, розміщено нову редакцію «Положення про проведення практик студентів Маріупольського державного університету» (затвердженого на засіданні Вченої ради МДУ 22 жовтня 2014 р.), оновлено контактну інформацію відділу. Оголошення щодо запланованих заходів відділу (проведення консультацій, інформація про актуальні вакансії) своєчасно розміщувалися на веб-сайтах факультетів МДУ.

У 2014 році відділом спільно з деканатами факультетів МДУ було проведено моніторинг рівня працевлаштування випускників ОКР «Магістр» (травень 2014 р.) та ОКР «Спеціаліст» (жовтень 2014 р.) поточного року випуску. Результати моніторингу демонструють стійку динаміку зростання рівня працевлаштування випускників МДУ. Зокрема, серед випускників ОКР «Магістр» поточного року випуску працевлаштовані 82,7% (що на 16,8% більше ніж у минулому році). Ще більш різночудно різницю демонструють результати моніторингу рівня працевлаштування випускників ОКР «Спеціаліст» – середній показник склав 70% (порівняно з 45,2% у 2013 р.).

Працівниками відділу підготовлено методичні рекомендації на тему «Чинники успішного працевлаштування», застосування яких дозволить покращити практичні навички випускників університету у сфері пошуку першого робочого місця, оновлено нормативно-методичне забезпечення організації та проведення практик студентів МДУ (нормативно-правова база,

форми документів), яке дозволить більш ефективно реалізовувати практичну підготовку студентів та стандартизувати процес проходження всіх видів практик.

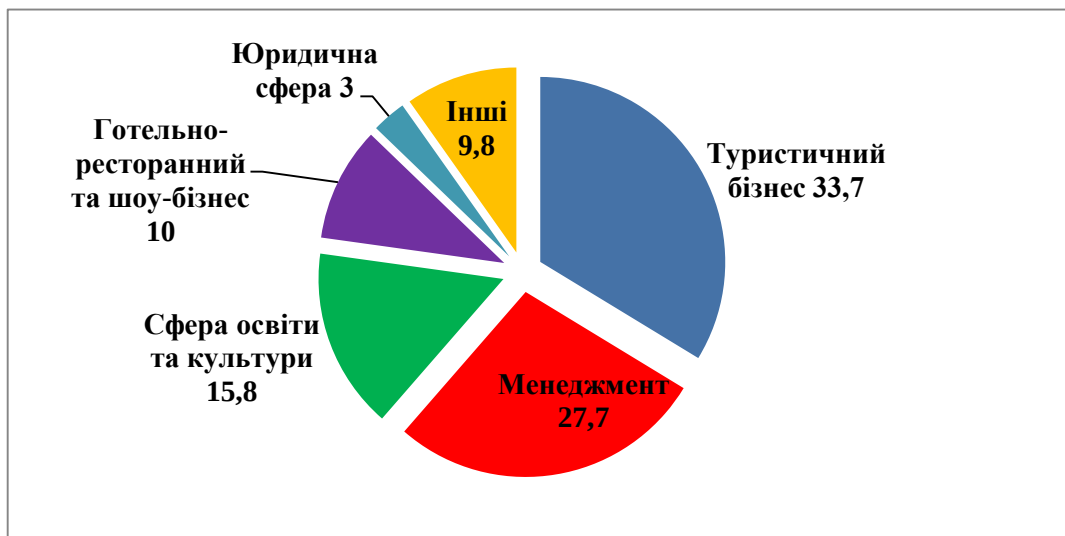

Рис.2.5 Розподіл випускників МДУ ОКР «Магістр» денної форми навчання 2014 р. в залежності від сфери працевлаштування (у %)

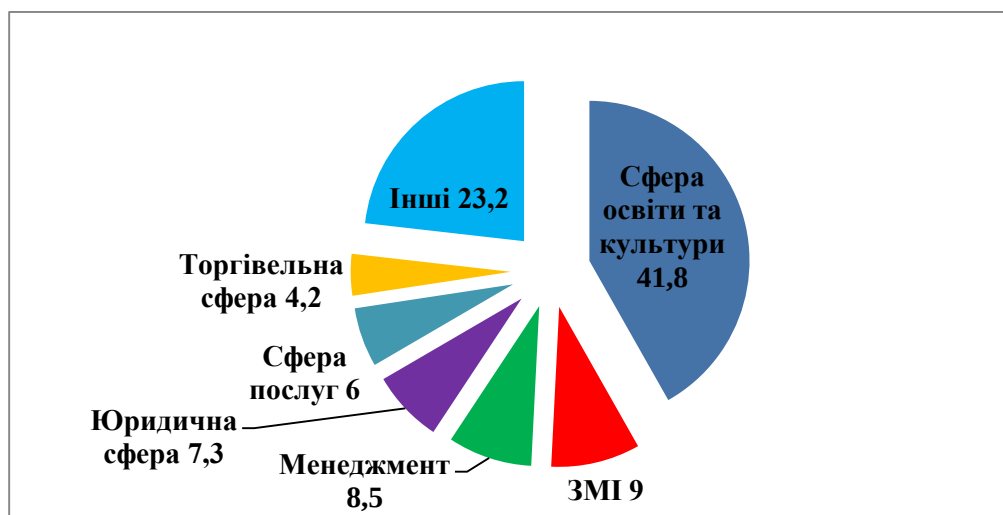

Рис.2.6 Розподіл випускників МДУ ОКР «Спеціаліст» денної форми навчання 2014 р. в залежності від сфери працевлаштування (у %)

Перспективні завдання, які потребують вирішення у найближчу перспективу: активізація укладання договорів про співпрацю з організаціями,

підприємствами та установами м. Маріуполя, які б містили пункт про працевлаштування кращих випускників МДУ, або зарахування їх до кадрового резерву; орієнтація підприємств, установ та організацій міста на укладення договорів про практичну підготовку студентів строком не менше ніж на 1 рік (поступова відмова від практики укладення договорів лише на термін проведення практики); проведення індивідуальних консультацій та майстер-класів.

Таким чином, результати діяльності МДУ у сфері працевлаштування випускників за 2014 р. свідчать про ефективність обраної стратегії розширення партнерських стосунків між університетом з одного боку та підприємствами, установами, організаціями м. Маріуполя з іншого, що дозволяє забезпечувати студентів МДУ першим робочим місцем одразу після завершення університету, а в окремих випадках і під час навчання на випускних курсах.

2.4. Вступна кампанія та формування контингенту студентів у 2014 році

Упродовж звітнього року ректор контролював виконання державного замовлення та інших договірних зобов'язань університету. Виконанню державного замовлення на підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» сприяла профорієнтаційна робота. Стан виконання факультетами планів профорієнтаційних заходів та шляхи активізації цієї роботи обговорювався на засіданні вченої ради університету 27.03.2014 р. (протокол № 4).

За підтримки ректорату структурні підрозділи та приймальна комісія МДУ у 2014 році реалізували низку профорієнтаційних заходів, зокрема: поглиблення співробітництва зі школами та ліцеями м. Маріуполь, співпраці із управліннями освіти м. Маріуполь, Першотравневого району, Володарського району та ін. Інформаційні матеріали про напрями підготовки в МДУ своєчасно виготовлялись та розповсюджувались у ЗМІ, довідниках

абітурієнта, на офіційному сайті МДУ, інтернет-групах у соціальних мережах тощо. В університеті проводились дні відкритих дверей культурно-масові та просвітницькі заходи із залученням учнівської молоді загальноосвітніх навчальних закладів. Крім того, викладачами кафедр організовано роботу з обдарованою учнівською молоддю в рамках підготовки до міських, районних, обласних і всеукраїнських олімпіад з навчальних предметів, наукових робіт членів МАН України. Здійснювалася підготовка громадян України для вступу до вищих навчальних закладів на підготовчих курсах та інше.

У 2014 році МДУ здійснював набір за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» за **25** спеціальностями денної форми навчання і **17** заочної. Ліцензований обсяг прийому склав: денна форма - **990** місць, заочна форма - **660** місць.

Цього року почалася підготовка за новими спеціальностями ОКР «Бакалавр» денної форми навчання: «Туризм» (ліцензований обсяг – 30 місць), «Мова і література (французька)» (ліцензований обсяг – 20 місць).

Характеризуючи особливості вступної кампанії 2014, слід зазначити:

У 2014 році у зв'язку з військово-політичною ситуацією, що склалася на Сході України, в Донецькій і Луганській областях не було проведено зовнішнє незалежне оцінювання. Абітурієнтам пропонувалося перереєструватися для здачі ЗНО в інших областях. Близько 20 тис. абітурієнтів пройшли процедуру перереєстрації і, здавши тестування, змогли брати участь в конкурсному відборі на навчання до ВНЗ України.

Терміни прийому документів у вищі навчальні заклади Донецької і Луганської областей були подовжені до 15 вересня, зарахування на навчання – до 01 жовтня 2014 року. Таким чином, вступна кампанія тривала близько 3 місяців.

Тим абітурієнтам, які не змогли виїхати в сусідні області для здачі ЗНО, Розпорядженням Кабінету Міністрів України 07 серпня 2014 р. № 785-р

було надано право вступати до ВНЗ Донецької і Луганської областей відповідно до середнього балу атестата про повну загальну середню освіту. Для таких абітурієнтів було виділено 40 % від бюджетних місць, наданих МОН ВНЗ. В результаті від абітурієнтів цієї категорії в МДУ було подано: на денну форму - 262 заяви, на заочну – 57. Студентами МДУ стали: денна форма – 121 особа (74б/47к), заочна форма – 50 осіб (6б/44к).

Кількість бюджетних місць, які були виділені Міністерством освіти і науки України на ОКР «Бакалавр», склала 279 (258 - денна форма навчання; 21 – заочна форма), в порівнянні з 2013 роком цей показник знизився на 10%, що обумовлено політикою скорочення обсяг фінансування державного замовлення. Проте, бюджетні місця були виділені на всі спеціальності денної форми навчання.

Кількість поданих заяв цього року на ОКР «Бакалавр» склала:

- денна форма навчання – **2497** заяв (2459 – бюджет, 38 – контракт);
- заочна форма навчання – **145** заяв (68 – бюджет, 77 – контракт).

Для порівняння, в **2013** році на денну форму було подано **3129** заяв, на заочну – **215**, в **2012** році на денну форму було подано **3200** заяв, на заочну – **270**.

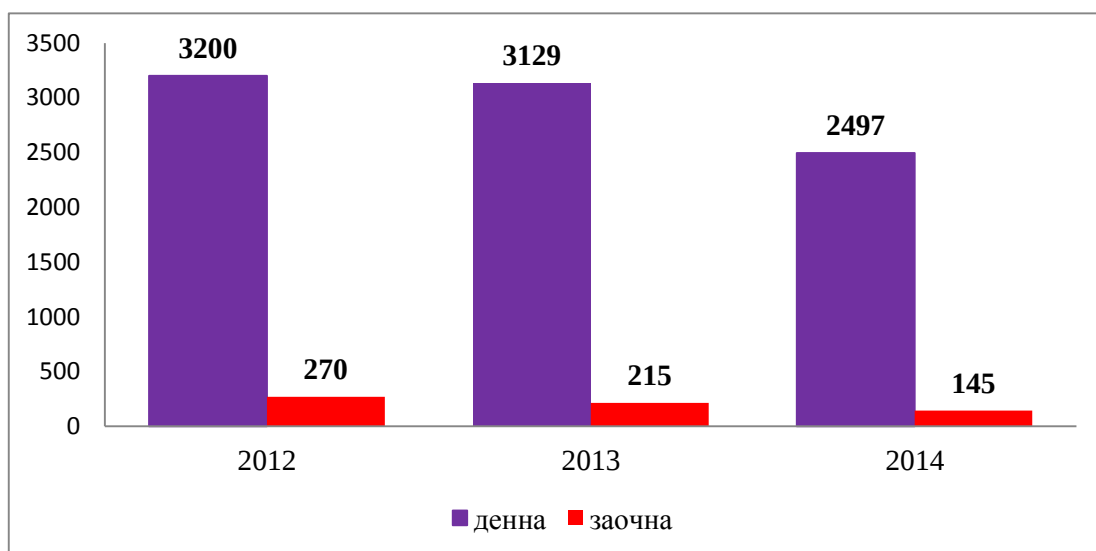

Рис.2.7 Кількість поданих заяв (2012-2014 рр.)

Цього року, в порівнянні з попереднім, зросла кількість заяв, поданих через систему «Електронний вступ». Так, в 2012 – 599, в 2013 – 1340 заяв, в 2014 – 1449 (з них студентами МДУ стали 148 осіб).

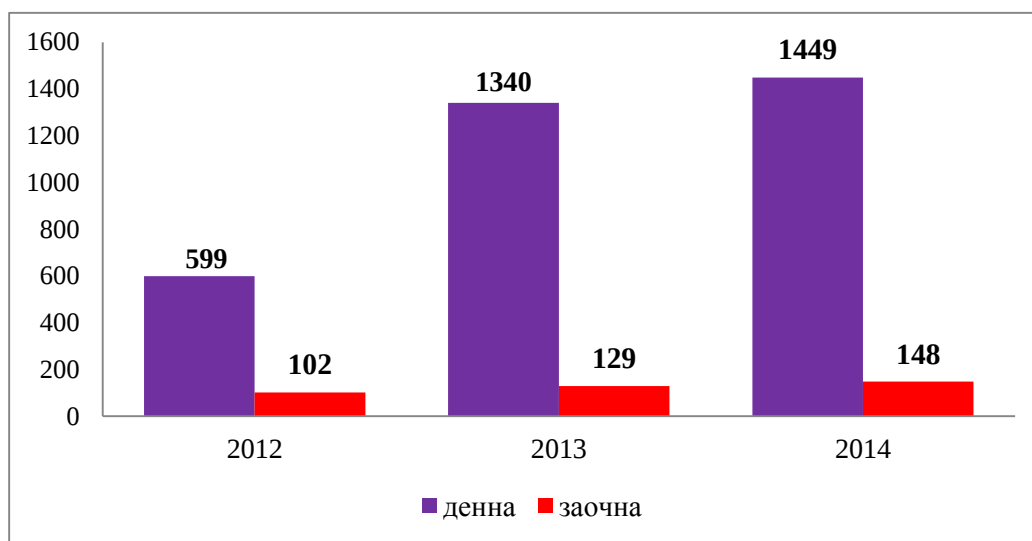

Рис.2.8 Кількість електронних заяв та зарахованих з них вступників
(2012-2014 рр.)

Як і в попередні роки для участі в конкурсі абітурієнтам необхідно було при проходженні зовнішнього тестування набрати по профільному предмету не менше 140 балів і по непрофільним – не менше 124.

41 абітурієнт, бали сертифікатів, яких перевищували 180, стали студентами МДУ. Найбільша кількість вступила на спеціальності:

- Переклад (англійський) – 6 (4б/2к);
- Історія – 5б;
- Правознавство – 4 (2б/2к);
- Мова і література (англійський) – 4 (3б/1к).

Як і минулого року, збереглася квота на вступ для абітурієнтів пільгових категорій в розмірі до 25%, що дозволило врахувати інтереси, як абітурієнтів пільгової категорії, так і абітурієнтів з високими балами. Так на I курс денної форми було зараховано 32 абітурієнти пільгових категорій.

Незважаючи на складну ситуацію в регіоні, загальноуніверситетський конкурс склав в 2014 – 9,3 особи на одне бюджетне місце, 2013 року – 10,8. Найвищий конкурс був відмічений на наступних спеціальностях:

Таблиця 2.9

Напрямок підготовки	Конкурс осіб на держзамовлення
Правознавство	66,8
Реклама і зв'язки з громадськістю	44,0
Туризм	29,5
Міжнародна економіка	25,8
Журналістика	21,8
Переклад (англійська)	20,0

Ліцензований обсяг на усіх спеціальностях в МДУ дозволив прийняти абітурієнтів як на бюджетну, так і на контрактну форми навчання. Таким чином, студентами МДУ денної форми навчання в 2014 році стали 497 осіб (258 – бюджет, 239 – контракт); заочної форми навчання – 119 осіб (21 – бюджет, 98 – контракт).

У 2014 році в МДУ були подані заяви з 15 областей України. Окрім традиційних Донецької, Луганської і Запорізької областей, були зареєстровані заяви з: Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Київської, Сумської, Чернігівської, Вінницької, Херсонської, Черкаської, Одеської, Львівської областей, а також АР Крим.

Студентами МДУ стали абітурієнти з Донецької, Запорізької, Луганської, Дніпропетровської, Житомирської, Київської областей.

Випускниками маріупольських загальноосвітніх шкіл і ліцеїв в МДУ було подано 1091 заяву на денну форму навчання – це 44%. Студентами денної форми навчання цього року стали 235 випускників міських шкіл і ліцеїв. Це – 47% від студентів, що вступили. Найбільше вступило випускників з: ЗОШ № 65 – 12, ЗОШ № 53 – 11, ЗОШ № 10 – 10, ЗОШ № 63 – 10.

Цього року медалістами було подано 157 заяв на денну форму навчання, з них студентами університету стали 28 осіб. Найбільша кількість медалістів вступила на спеціальності:

- Мова і література (англійська) – 7;

- Переклад(англійський) – 3;

- Правознавство – 3.

У 2014 році студентами І курсу МДУ також стали **16** іноземних громадян (денна форма – 13, заочна форма – 3) таких країн: Китай, Азербайджан, Узбекистан, Камерун, РФ, Туреччина.

У 2014 році також здійснювався прийом студентів на ОКР «Спеціаліст» за **19** спеціальностями і ОКР «Магістр» за **21** спеціальністю, у тому числі 3 магістерськими програмами.

Таблиця 2.10

Ліцензовані обсяги прийому склали:

	ОКР «Спеціаліст»	ОКР «Магістр»	ВСЬОГО
Денна форма	550	340	890
Заочна форма	535	150	685
ВСЬОГО	1085	490	1575

Таблиця 2.11

В період прийому документів випускниками ОКР «Бакалавр» було подано заяв:

	ОКР «Спеціаліст»	ОКР «Магістр»	ВСЬОГО
Денна форма	303 2526/51к	264 1796/85к	567
Заочна форма	263 1126/151к	91 526/39к	354
ВСЬОГО	566	355	921

За результатами конкурсного відбору студентами МДУ ОКР «Спеціаліст», «Магістр» денної і заочної форм навчання загалом стали 634 особи (бюджет - 224, контракт - 410).

На ОКР «Спеціаліст» вступили 375 студентів: денна форма – 188 (1166/72к), заочна форма - 187(176/170к).

На ОКР «Магістр» вступили 259 студентів: денна форма – 208 (82б/126к), заочна форма - 51(9б/42к).

Студентами ОКР «Спеціаліст», «Магістр» стали 5 громадян іноземних держав.

В період вступної кампанії 2014 року традиційно здійснювалися переведення і поновлення студентів. За результатами роботи приймальної комісії перевелось 47 студентів, поновилося 38. На другу вищу освіту було прийнято 61 особу.

Важливу роль у формуванні майбутнього контингенту студентів університету забезпечує налагоджена система довузівської підготовки, розвиток якої забезпечує Центр довузівської підготовки і роботи з іноземними студентами МДУ, який забезпечує підготовку до зовнішнього тестування і вступу до вищих навчальних закладів з наступних дисциплін: історія України, всесвітня історія, біологія, математика, географія, українська мова та література, російська мова та література, творчий конкурс, англійська мова. У 2014 році відповідну підготовку в центрі пройшли 292 слухачі, з яких 52% стали студентами МДУ. Робота Центру сприяє всебічному розвитку молоді, а також підвищенню рівня знань майбутніх абітурієнтів МДУ, забезпечується підготовка іноземців, які планують продовжити своє навчання в ВНЗ України.

Завдання на 2015 рік:

—Продовження роботи щодо імплементації норм Закону України «Про вищу освіту», зокрема: оновлення освітніх програм, навчальних планів підготовки фахівців та нормативних документів, що регламентують діяльність університету.

—Розвиток англomовного інформаційного пакету, що забезпечить позиціонування університету, факультетів та спеціальностей у міжнародному освітньому просторі. Збільшення ліцензованого обсягу навчання

іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) університету.

— Удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти та її узгодження з нормативними вимогами. Зокрема, завданням найближчого часу є оновлення нормативних документів, які регламентують діяльність університету, та посадових інструкцій.

— Забезпечення відповідності організації освітнього процесу нормативним вимогам, зокрема державним стандартам через своєчасне якісне проходження процедур ліцензійних та акредитаційних експертиз у 2015 році.

— Розробка та упровадження інтерактивних навчально-методичних комплексів з дисциплін освітньо-професійної підготовки за усіма спеціальностями на всіх освітньо-кваліфікаційних рівнях для денної і заочної форм навчання, впровадження елементів дистанційного навчання в МДУ.

— Розвиток практикоорієнтованих моделей підготовки студентів через більш широку взаємодію з роботодавцями, залученням їх до розробки навчальних планів і програм, змістових модулів вибіркової частини професійної підготовки.

— Подальше проведення широкомасштабної профорієнтаційної роботи, спрямованої на залучення обдарованих абітурієнтів до вступу в МДУ, у тому числі – іноземних громадян.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково-практичних конференцій

Науково-дослідна робота (НДР) завжди є одним із головних напрямів діяльності в університеті. Їй надаються пріоритети і створюються умови для ефективного, сталого розвитку. Розвиток НДР в університеті визначається і регламентується Законами України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», Статутом МДУ, наказами та інструктивними листами МОН України, рішеннями вченої ради, наукової ради, науково-методичної ради університету, нарад, семінарів, конференцій з наукових питань.

У наукових дослідженнях викладачів університету важливе місце посідають тематичні планові дослідження. Науково-дослідна робота в МДУ проводиться в рамках 4 пріоритетних тематичних напрямів:

- розвиток і впровадження новітніх технологій у неперервній професійній освіті;
- правові науки;
- світове господарство та міжнародні економічні відносини;
- розробка та впровадження новітніх технологій соціальних комунікацій.

Протягом 2014 року в МДУ виконувалася робота над 18 науково-дослідними темами: 4 фундаментальні дослідження – за рахунок держбюджетного фінансування, 14 фундаметальних і прикладних досліджень – за рахунок власних коштів:

Фундаментальні дослідження, фінансування яких відбувалося за рахунок державних коштів у 2014 році, проводились за темами:

1. «Розвиток міжнародної конкурентоспроможності регіону в умовах

глобальної інтеграції» (номер державної реєстрації №0111U010450, наук. керівник – д.політ.н., проф. Балабанов К.В.);

2. «Формування правового механізму забезпечення європейських стандартів в умовах міждержавної інтеграції України» (номер державної реєстрації №0111U010449, наук. керівник – д.ю.н., проф. Баймуратов М.О.);

3. «Правове забезпечення та імплементація європейських стандартів у сфері надання освітніх послуг в Україні» (номер державної реєстрації №0112U005927, наук. керівник – д.ю.н., проф. Баймуратов О.О.)

4. «Конституційна реформа в Україні і впровадження сучасних стандартів в сфері прав людини в контексті європейських інтеграційних та глобалізаційних процесів» (номер державної реєстрації №0112U005928, наук. керівник – д.ю.н., проф. Баймуратов О.О.).

На наукову діяльність у 2014 році МДУ отримав за рахунок державного бюджетного фінансування **467,717** тис.грн.

Закінченими у 2014 році є **6** досліджень: **3** фундаментальних (з них **2** здійснювались за рахунок коштів державного бюджету) і **3** прикладних.

Окрім держбюджетних тем у 2014 році завершено дослідження наступних фундаментальних та прикладних тем:

«Моделі соціокультурних практик населення українського Приазов'я» (номер державної реєстрації №0110U007580, наук.кер. Слющинський Б.В.)

«Середземномор'я у сучасних регіональних та глобальних процесах» (номер державної реєстрації №0112U000135, наук.кер. Балабанов К.В.)

«Особистість в умовах трансформації культурного простору» (номер державної реєстрації №0112U000134, наук.кер. Батичко Г.І.)

«Особистісно-професійні трансформації учасників освітнього процесу у ВНЗ» (номер державної реєстрації №0110U007579, наук.кер. Мойсеєнко Р.М.)

У 2014 році пройшов конкурсний відбір (наказ МОН України від 31.10.2014 №1243) новий науковий проект *фундаментальних* досліджень «Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального

співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції» (наук.керівник – д.е.н., проф. Булатова О.В.).

Перехідними у 2014 році є **12** досліджень (**9** – фундаментальних (з них **2** виконувались за рахунок бюджетного фінансування) і **3** прикладних):

Фундаментальні (перехідні):

«Формування механізму реалізації та захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання та громадян в Україні» (номер державної реєстрації №0112U000133, наук.кер. Ніколенко Л.М.),

«Засоби масової комунікації та новітні соціально-комунікаційні технології: моніторинг, діагностика, проектування» (номер державної реєстрації № 0112U005931, наук.кер. Безчотнікова С.В.),

«Маріупольський повіт на шляхах суспільної модернізації (1860 – 1923 р.р.)» (номер державної реєстрації № 0112U005929, наук.кер. Коробка В.М.),

«Актуальні проблеми історіографії історії України» (номер державної реєстрації № 0112U005930, наук.кер. Романцов В.М.),

«Актуальні проблеми української філології» (державний реєстраційний №0114U003025, наук.кер. Хорошков М.М.),

«Управління фінансово-економічною безпекою держави та шляхи запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам» (державний реєстраційний №0114U0030245, наук.кер. Чентуков Ю.І.),

«Формування мовної особистості в умовах полікультурного суспільства» (державний реєстраційний №0114U003023, наук.кер. Соколова І.В.).

Прикладні (перехідні):

«Компаративний аспект опису мов та літератур» (номер державної реєстрації №0110U007581, наук.кер. Гусева О.І.),

«Грецький мовно-літературний простір» (номер державної реєстрації №0112U000136, наук.кер. Кутная Ю.Б.),

«Мовні одиниці різних рівнів сучасних германських, слов'янських та новогрецької мов: когнітивний, комунікативний, порівняльний аспекти» (номер

державної реєстрації № 0112U005932, наук.кер. Шепітько С.В.).

Виконання зазначених розробок здійснюється індивідуально та колективами (тематичними групами), до складу яких входять науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти та студенти.

За результатами наукових досліджень викладачами університету за 2014 рік опубліковано **1236** наукових статей та науково-методичних розробок. Загальний обсяг наукових та науково-методичних видань становить **659,55** друкованих аркушів. Результати досліджень викладачів знайшли втілення у **95** статях, опублікованих у зарубіжних наукових виданнях.

За 2014 р. науковцями університету за результатами наукових досліджень опубліковано **15** монографій, **52** підручники та навчальні посібники.

Матеріали кандидатських і докторських дисертацій викладачів, основні положення монографій, наукових статей, виступів на конференціях стають теоретичним підґрунтям для розробки багатьох навчальних курсів, впроваджуються в діяльності підприємств і організацій. Наукові дослідження викладачів університету проходять апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня. Щорічно близько **200** викладачів МДУ беруть участь у наукових заходах різного рівня.

На реєстрацію в УкрІНТЕІ подано теми **12** нових наукових фундаментальних і прикладних досліджень, робота над якими розпочнеться у 2015 році і виконуватиметься за власні кошти:

фундаментальні дослідження:

- «Специфіка перекладу нормованої літературної мови та діалектів новогрецької мови»;
- «Актуальні проблеми мовознавства, літературознавства та лінгводидактики у сучасній парадигмі гуманітарного знання»;
- «Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини»;

- «Розвиток конкурентоспроможності підприємств сфери послуг в умовах євроінтеграції»;
- «Інформація та культура як онтологічна основа сталого розвитку людства»;
прикладні дослідження:
- «Теоретичні і методичні засади формування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм у магістратурі вищого навчального закладу»;
- «Середземномор'я у сучасних регіональних та глобальних процесах»;
- «Теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору»;
- «Психолого-педагогічні умови навчання іноземної мови професійного спрямування майбутніх фахівців гуманітарної та соціально-економічної підготовки»;
- «Італійська мова, література та культура: історичні традиції та сучасний стан»;
- «Сучасні проблеми фізичного виховання та формування загальнолюдських цінностей студентської молоді»;
- «Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін».

Розвиток науково-дослідної роботи в МДУ базується на таких основних принципах:

- 1) надання переваг у розвитку організаційним науковим формам у вигляді наукових шкіл та наукових центрів;
- 2) підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів переважно у власних наукових школах, а за їх відсутністю – в установах НАН України, інших ВНЗ за цільовим замовленням;
- 3) розвиток фундаментальних і прикладних досліджень переважно за державними та регіональними науковими пріоритетами і програмами;
- 4) всебічна підтримка ініціативи викладачів і науковців у виконанні НДР за пріоритетними напрямками;
- 5) стимулювання досягнення високих результатів та здобутків у НДР;

- 6) постійне зростання якості результатів НДР та збільшення результатів світового рівня;
- 7) постійна підтримка талановитої молоді з числа студентів, аспірантів та молодих учених;
- 8) безперервна інтеграція наукових результатів у навчальний процес та гармонізація наукової, навчальної й методичної роботи;
- 9) сприяння модернізації матеріально-технічної наукової та лабораторної бази;
- 10) сприяння модернізації наукової інформаційної бази;
- 11) максимальне сприяння інноваційній діяльності;
- 12) регулярна популяризація та маркетинг власних наукових здобутків та результатів;
- 13) максимальне сприяння міжнародним науковим зв'язкам та міжнародним науковим проектам;
- 14) сприяння співпраці з науковими установами, іншими ВНЗ та органами державної і місцевої влади;
- 15) взаємна відповідальність усіх керівників, викладачів та науковців за досягнення високих наукових результатів та наукового іміджу університету;
- 16) відкритість, прозорість та колегіальність прийняття рішень щодо науково-дослідної роботи;
- 17) пошук грантів на підтримку та проведення науково-дослідних робіт, наукових проектів, наукових і освітніх стажувань та стипендій;
- 18) підсилення патентно-ліцензійної роботи та забезпечення підтримки діючих охоронних документів (патентів на винахід та корисну модель);
- 19) спрямування додаткових зусиль на підготовку спеціалістів вищої кваліфікації;
- 20) активізація участі науковців університету у державних цільових і регіональних програмах з питань охорони навколишнього середовища;

21) активізація участі представників університету в конкурсах науково-технічних розробок, які оголошуються Міністерством освіти і науки України та іншими установами і відомствами.

Дотримання базових принципів розвитку НДР дає свій позитивний результат. Так, у 2014 році отримано патент на корисну модель №92710, власниками якого є Маріупольський державний університет і Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет» (zareєстровано в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі 26.08.2014). Також за тематикою одного з держбюджетних проектів оформлено 2 охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності:

- свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір (твір наукового характеру «Методика розрахунку інтегрального показника рівня міжнародної конкурентоспроможності регіону») №54646 від 07.05.2014;

- свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір (Навчальне електронне видання на CD-ROM «Міжнародна економіка: навчальний посібник») №55013 від 27.05.2014.

На підтвердження впровадження основних результатів наукових досліджень МДУ оформлено відповідні акти впровадження в діяльності Інституту законодавства Верховної ради України, Державного фонду сприяння місцевому самоврядуванню в Україні, Конституційного Суду України, Конституційної Асамблеї, Донецької облдержадміністрації, Донецької обласної ради, Маріупольської міської ради, підприємств та установ тощо.

В університеті сформовані власні наукові школи, розвиваються нові, прогресивні форми наукового співробітництва, у тому числі й міжнародного, що врешті решт сприяє більш ефективному використанню наукового потенціалу вищої школи.

Викладачі університету стають стипендіатами, лауреатами, переможцями конкурсів державного, всеукраїнського, міжнародного рівня;

отримують почесні грамоти та подяки Донецької обласної державної адміністрації, Донецької обласної ради, Маріупольської міської ради.

Щорічно стипендіатами Кабінету Міністрів України стають молоді вчені університету. У 2014 році дану стипендію отримували молоді науковці Трофименко М.В., Проценко О.Б. Крім того, стипендію Донецької обласної ради для особливо обдарованих учнів, студентів і аспірантів отримала Осипенко К.В. (аспірантка спеціальності 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини)

Відповідно до плану проведення науково-практичних конференцій, протягом 2014 року в університеті було проведено **16** науково-практичних конференцій різного рівня:

- **5** міжнародних (відповідно до Плану проведення міжнародних та всеукраїнських конгресів, форумів, науково-практичних конференцій та семінарів молодих учених і студентів у 2014 році (Лист МОН України від 14.01.2014 №1/11-205), а також відповідно до Плану проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки на 2014 рік (Лист МОН України від 14.02.2014 №1/9-110);
- **8** всеукраїнських (у т.ч. 6 відповідно до Плану проведення міжнародних та всеукраїнських конгресів, форумів, науково-практичних конференцій та семінарів молодих учених і студентів у 2014 році (Лист МОН України від 14.01.2014 №1/11-205), а також відповідно до Плану проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки на 2014 рік (Лист МОН України від 14.02.2014 №1/9-110);
- **1** науково-практична конференція на базі факультету іноземних мов;
- **1** щорічна підсумкова конференція студентів МДУ;
- **1** щорічна підсумкова конференція викладачів МДУ.

З усіх науково-практичних конференцій, що проводяться в МДУ, своєчасно були опубліковані програми роботи конференцій, видані збірники наукових праць.

В університеті продовжується випуск наукових видань, внесених до Переліку наукових фахових видань України:

1. Наукових журналів «Вісник МДУ». Переважна більшість серій наукового видання «Вісник МДУ» включені до Переліку наукових фахових видань України:

Таблиця 3.1

№	Серія наукового видання «Вісник МДУ»	Включення до Переліку наукових фахових видань України
1	Економіка	Видання включено до Переліку наукових фахових видань України у галузі економічних наук відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України №642 від 26.05.2014 р. «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 16 травня 2014 року»
2	Історія. Політологія	Видання включено до Переліку наукових фахових видань України у галузі політичних наук відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України №793 від 04.07.2014 «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 16 травня 2014 року»
3	Філологія	Видання включено до Переліку наукових фахових видань України з філологічних наук Постановою президії Атестаційної колегії МОН України від 08.07.2009 р. № 1-05/3
4	Філософія. Культурологія. Соціологія.	-
5	Право	Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України у галузі юридичних наук відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 654 від 31.05.2013р. «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту щодо діяльності спеціалізованих вчених рад від 31 травня 2013 року»

Наприкінці 2014 року до МОН України подано відповідні документи щодо включення наукового видання «Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія» до Переліку наукових фахових видань України у галузі історичних наук. Всі серії наукового видання «Вісник МДУ» включено до

міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, РІНЦ, Кіберленінка тощо.

На базі МДУ видається збірник наукових праць «Гілея (науковий вісник)» (Маріупольське відділення), який є фаховим з історичних, філософських та політичних наук (протокол президії ВАК України від 10.09.2010 р. № 1-05/2 та протокол №1-05/3 від 14.04.2010 р.);

Також в університеті щорічно видається збірник наукових праць «Актуальні проблеми науки та освіти» (за матеріалами щорічної підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ) і збірники матеріалів, що видаються за результатами проведення щорічних міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій:

«Україна і світ: проблеми історії»;

«Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір»;

«Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики»;

«Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом»;

«Проблеми формування інформаційної культури особистості».

Таким чином, в процесі організації наукової діяльності робота науково-педагогічних працівників університету була направлена на подальшу інтеграцію освіти і науки, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки.

3.2 Науково-дослідна робота студентів

Успішним та результативним у 2014 році був розвиток студентської наукової творчості, що включає: науково-дослідну роботу, яка включена в графік навчального процесу (курсіві, дипломні роботи, практичні, лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького

характеру); роботу, що індивідуально виконується поза графіком навчального процесу.

Координує науково-дослідну роботу студентів Рада з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів та молодих учених. В університеті створено розвинуту систему студентських наукових товариств, кружків, проблемних груп тощо, основним завданням яких є формування у студентів здібностей до творчого мислення. Усього в університеті працює 54 наукових гуртки(у т.ч. 2 проблемні групи), у яких беруть активну участь понад 1600 студентів.

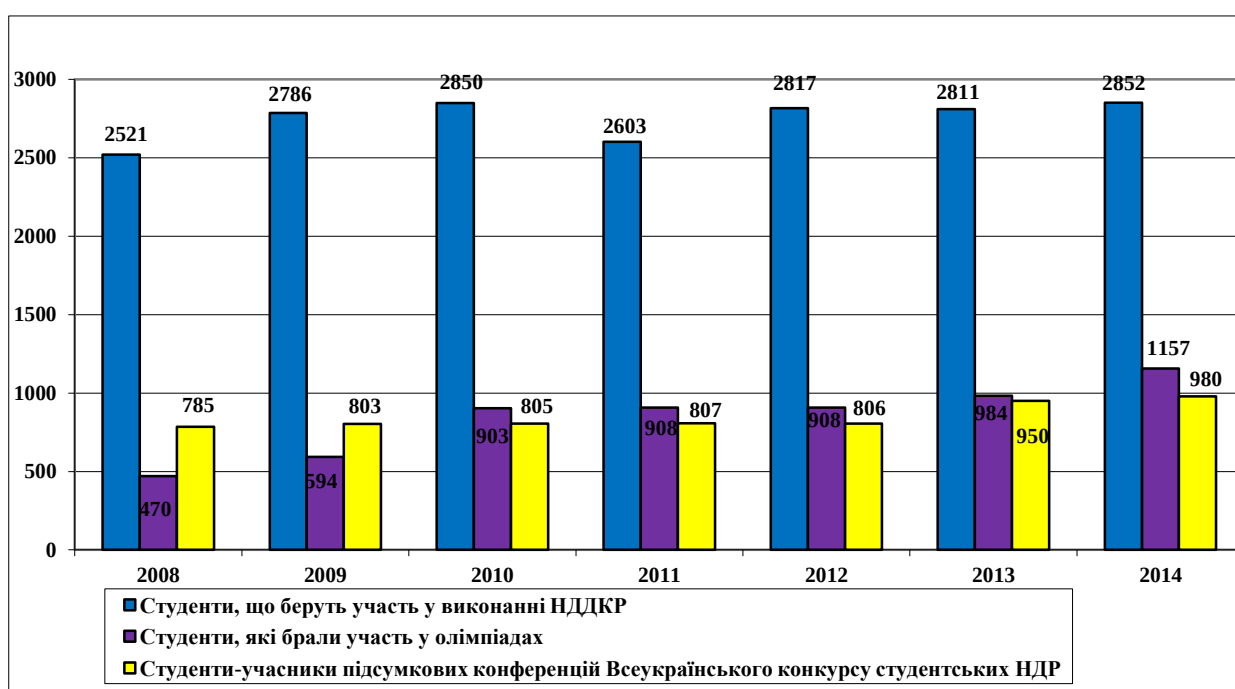

Рис.3.1 Участь студентів МДУ в науково-дослідній роботі

Маріупольський державний університет є базовим закладом з проведення II етапу Всеукраїнської олімпіади з новогрецької мови, а також Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук (з новогрецької мови та літератури). Щорічно студенти МДУ посідають призові місця на Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах.

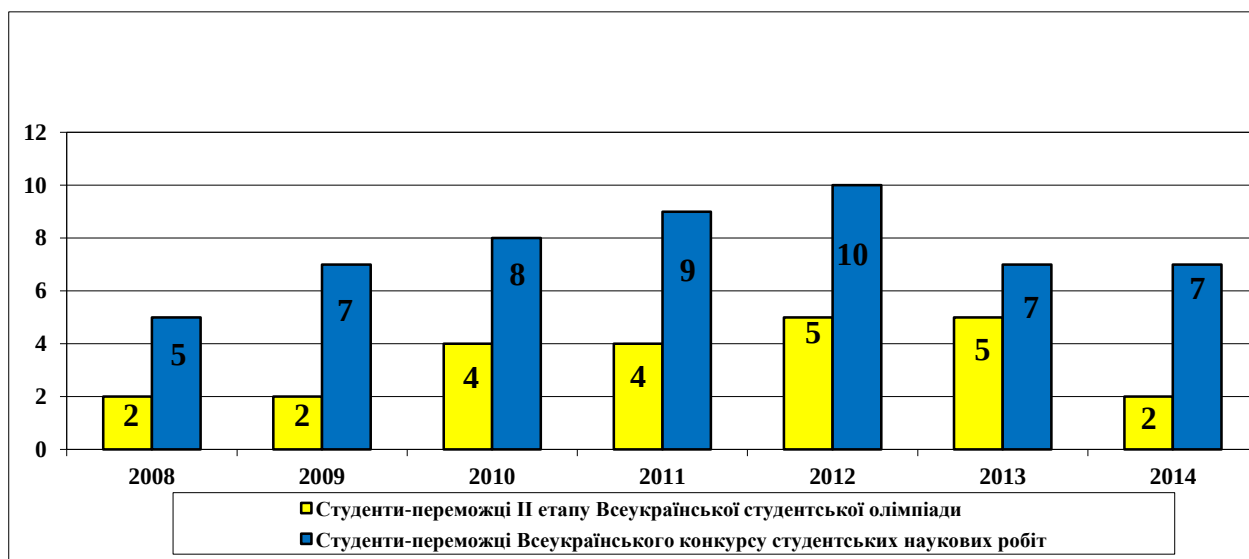

Рис.3.2 Динаміка переможців II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади та II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт

Переможцями Всеукраїнської олімпіади за різними напрямками у 2014 році стали 2 студентів МДУ:

II місце за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність» - Караберова З.

III місце за спеціальністю «Мова та література (італійська)» - Дегтярьова А.;

Переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, який щорічно проводиться Міністерством освіти і науки України стали 7 студентів МДУ:

II місце за напрямом «Новогрецька мова та література» - Кравченко В.;

III місце за напрямом «Новогрецька мова та література» - Гріцькевич А.;

II місце за напрямом «Російська мова та література» - Мезінова О.;

III місце за напрямом «Російська мова та література» - Волдайцева В.;

III місце за напрямом «Російська мова та література» - Тригуб О.;

III місце за напрямом «Російська мова та література» - Кругляков О.;

III місце за напрямом «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» - Трофименко Я.

Традиційно студенти МДУ беруть активну участь у науково-практичних конференціях різного рівня, понад **2000** статей та тез наукових доповідей публікується ними протягом навчального року. Результати своїх наукових досліджень студенти презентують під час Декади студентської науки, яка щорічно проходить в університеті. В рамках Декади студенти захищають свої наукові роботи та реферативні дослідження, презентують доповіді на засіданнях наукових секцій, найкращі відзначаються дипломами I-III ступеня та подарунками.

У МДУ організація НДР студентів має системний характер і демонструє високу результативність. Студенти МДУ беруть активну участь у Міжнародних, Всеукраїнських науково-практичних конференціях, за результатами участі публікують статті та тези, за високий рівень наукових доповідей отримують почесні грамоти та дипломи.

За вагомі результати в науковій, громадській діяльності та відмінне навчання понад **27** студентів відзначені стипендіями ректора МДУ, ім. І.Ф. Кураса, депутатів Верховної Ради України В.С. Бойко та С.А. Матвієнкова.

3.3. Розвиток наукової бібліотеки МДУ

Значна роль у інформаційному забезпеченні навчальної та наукової діяльності університету належить науковій бібліотеці. Діяльність бібліотеки спрямована на створення електронного та документального інформаційного середовища університету, на забезпечення доступу користувачів бібліотеки як до власних електронних інформаційних ресурсів, так і вітчизняних та світових.

Штат бібліотеки складає 27 осіб, що дає можливість оперативно задовольняти інформаційні потреби студентів, аспірантів, викладачів та науковців університету. Бібліотека має розвинену структуру, до складу якої входять 5 відділів з секторами, 2 абонементу, 3 профільні читальні зали на

204 посадкових місць. У звітному році на економіко-правовому факультеті було відкрито електронний читальний зал.

Фонд бібліотеки щороку на рік збільшується, і на кінець 2014 року складає понад 158 тис. примірників навчальної, наукової, методичної та художньої літератури.

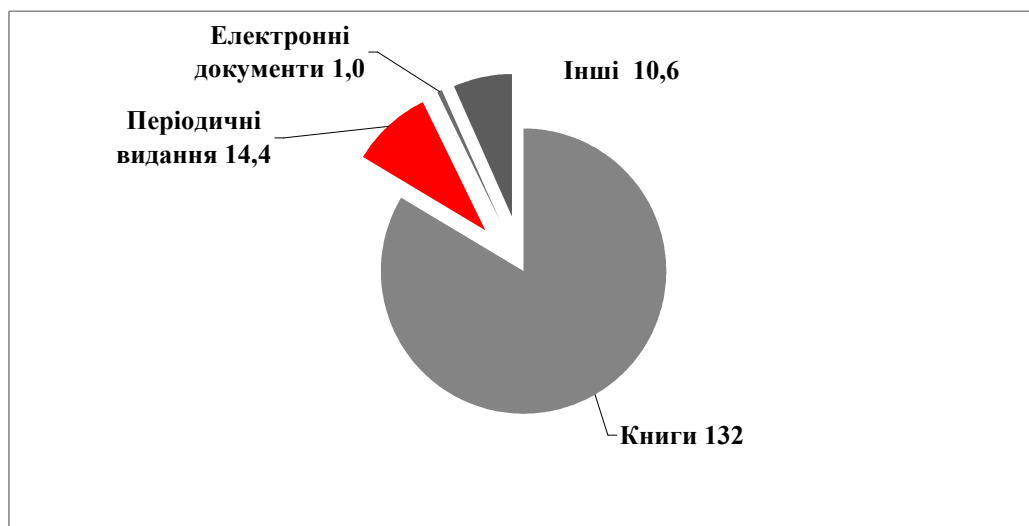

Рис.3.3 Фонд НБ МДУ (тис. примірників)

Загальний фонд періодичних видань бібліотеки нараховує 331 назву. Бібліотечний фонд комплектується вітчизняними та іноземними виданнями відповідно до спеціальностей університету і на цей час бібліотека університету є однією з найбільших бібліотек міста. Універсальний характер фонду бібліотеки дає можливість задовольняти різноманітні навчальні, наукові, культурні, інформаційні потреби не тільки студентів, аспірантів, викладачів та науковців університету, а й мешканців міста. Розпочато комплектування фонду на електронних носіях інформації. Протягом 2014 року фонд бібліотеки поповнився близько 3 тис. примірників нових видань, на які університетом було витрачено понад 79 тис. гривень. Перевагу в комплектуванні надавалося науковим та навчальним виданням для нових спеціальностей: «Управління фінансово-економічною безпекою», «Системний аналіз», «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», «Міське самоврядування», «Здоров'я

людини». Також закуповувалася нова література для спеціальностей «Документознавство та інформаційна діяльність», «Правознавство».

Пріоритетним напрямком комплектування було придбання наукових видань (50 % від нових надходжень) та видань українською мовою (понад 90% від нових надходжень). На жаль, через різке збільшення цін на друковану продукцію майже всі наукові видання закуповуються в одному примірнику, що заважає їх використанню та зберіганню.

Оперативне та ефективне інформаційне забезпечення наукової та навчальної діяльності університету неможливе без впровадження та використання новітніх інформаційних технологій, автоматизації бібліотечних процесів. Для бібліотеки було придбано інформаційно-бібліотечну програму ІРБІС-64, що надало можливість представляти свої електронні ресурси у світових інформаційних мережах, обслуговувати користувачів бібліотеки та надавати інформацію не тільки в межах університету, а також за його межами. Бібліотека активно працює над створенням та подальшим розвитком власних електронних інформаційних ресурсів, які зараз складаються з Електронного каталогу, Електронної картотеки статей, Електронної бібліотеки, баз даних «Праці викладачів МДУ», «МДУ у засобах масової інформації» та ін. На кінець 2014 року загальний обсяг власних електронних ресурсів бібліотеки становить понад 123 тис. записів.

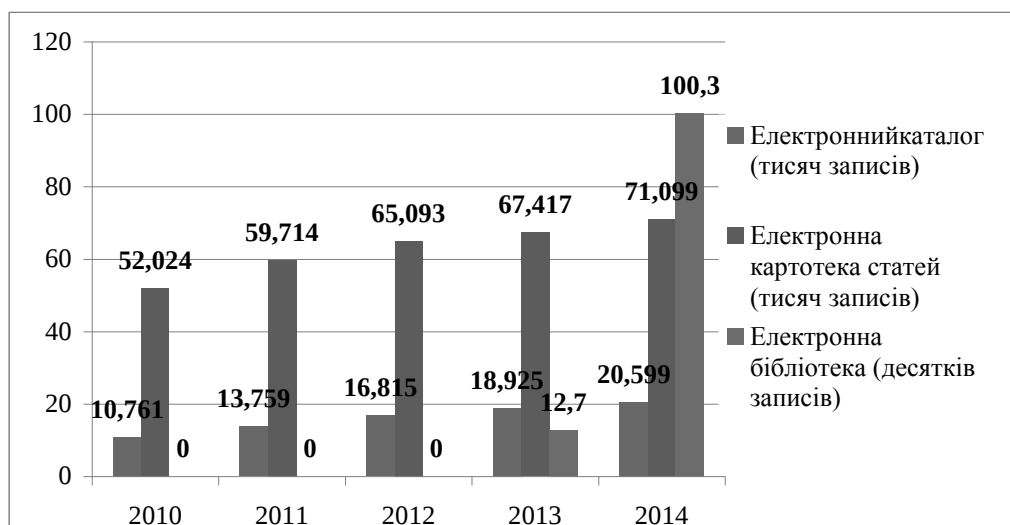

Рис.3.4 Власні електронні ресурси НБ (ІРБІС -64)

Активне використання у своїй роботі новітніх інформаційних технологій, зокрема програми ІРБІС-64, дозволило значно збільшити у 2014 році спектр інформаційно-бібліотечних послуг, таких як вільний доступ до світових інформаційних ресурсів, цілодобовий доступ віддалених користувачів до власних електронних ресурсів бібліотеки, електронна доставка документів. Студенти, викладачі та науковці університету мали змогу користуватися колекціями ресурсів вільного доступу: E-books diretory, OAPEN, ScienceDirect, Socionet, Science. gov та ін., а також пошуковими системами вільного доступу Scirus, CiteSeer, Googu. Для задоволення науково-освітніх та інформаційних потреб користувачам бібліотеки протягом року надавався доступ до повнотекстових баз даних провідних наукових видавництв, бібліотек, світових електронних інформаційних ресурсів, таких як «Наукова періодика», Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.RU, JournalTOCs, Polpred.com, «Центр учбової літератури». У звітному році користувачі бібліотеки мали тестовий доступ до десяти повнотекстових комерційних баз даних, серед яких: Ebook Librari, Librari PressDisplay, Web of Science, IPRbook, Public.ru, IQlib, «Кассіопея», «КнигаФонд».

Розвитку інформаційного забезпечення університету сприяє участь бібліотеки у корпоративних проектах. Протягом року бібліотека співпрацювала з Національною бібліотекою України ім. В. І.Вернадського у формуванні бази даних «Наукова періодика України», приймала участь у всеукраїнському корпоративному проєкті створення Зведеної бази даних з питань освіти, педагогіки, психології на базі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського (м. Київ), бібліотека є постійним учасником проєкту «Електронний каталог періодичних видань м. Маріуполя». У звітному році бібліотекою була розпочата робота у корпоративному проєкті «Ірбіс-каталог» (м. Москва) та укладено договір з ДОУНБ про спільну роботу щодо реалізації проєкту «Придніпровський корпоративний каталог». (м. Дніпропетровськ). В межах цього проєкту бібліотека виконує аналітичний

розпис всіх серій «Вісника Маріупольського державного університету» і щомісяця передає створений інформаційний ресурс до ДОУНБ, тим самим розповсюджуючи інформацію про наукові надбання університету. Також було укладено договір з Електронною бібліотекою Кіберленінка (Росія), що надало можливість експортувати «Вісник Маріупольського державного університету» у відкриті міжнародні репозиторії наукової інформації. Була продовжена співпраця з міжнародними наукометричними базами даних Index Copernicus (Польща), РІНЦ (Росія), до яких включені серії «Вісника Маріупольського державного університету». Бібліотекою здійснюється відстеження імпакт-факторів та індексів цитування вчених університету за статтями, які публікуються у цих виданнях. В межах співпраці бібліотеки з Інститутом енциклопедичних досліджень були надані статті про науковців університету до Енциклопедії Сучасної України.

Дійовою формою надання інформації з питань наукової, науково-дослідної діяльності став веб-сайт бібліотеки. Сторінка сайту «На допомогу науковцю» містить інформацію про заходи з підвищення наукометричних показників праць авторів, має корисні посилання, у тому числі до Всесвітнього електронного каталогу, дає огляд найвідоміших реферативних баз даних Інституту наукової інформації (ISI) Web of Sciences, Web of Knowledge, реферативної бази даних Scopus видавництва Elsevieri, Index Copernicus (IC) та ін. У звітному році була відкрита сторінка у соціальній мережі Facebook «Бібліотека – науковцю», яка рекомендує відкрити освітні та наукові ресурси, а також поширює інформацію з індексування наукових статей, новинок періодичних видань, знайомить з новими надходженнями до бібліотеки, презентує тематичні віртуальні виставки, видання та бібліографічні покажчики бібліотеки,

Для викладачів, студентів університету регулярно проводяться інформаційно-бібліографічні консультації з методики пошуку інформації, за допомогою інформаційно-бібліотечної програми ІРБІС-64, практичні та

теоретичні заняття зі студентами з метою виховання інформаційної культури, прищеплення навичок роботи з інформаційними ресурсами тощо.

Напрямами науково-дослідної роботи бібліотеки у звітному році були дослідження з питань організації фонду, інформаційної діяльності, краєзнавства. Здійснювалося вивчення фонду рідкісної та цінної книги, оновлення та використання фонду бібліотеки, розпочато вивчення ядра наукового фонду. Продовжено створення бібліографічних серій «Публікації кафедр МДУ», «Праці вчених МДУ». Розроблено другу частину бібліографічного покажчика «Маріуполь і Приазов'є» нової серії «Фонд рідкісної та цінної книги наукової бібліотеки МДУ».

За результатами краєзнавчих досліджень було розроблено бібліографічний покажчик «Маріуполь в роки Великої Вітчизняної війни. Історія міста в контексті історії регіону» та підготовлені матеріали, які були використані міським телебаченням при підготовці передач. Дослідження в області інформатизації були покладені у основу розробки методики організації інформаційного представництва як маркетингового засобу позиціонування бібліотеки в Інтернеті. З метою вивчення уподобань студентів університету у формах читання розпочато соціологічне дослідження «Електронна книга як форма читання студентів».

В найближчих планах бібліотеки – створення інституційного репозиторію (електронного архіву праць викладачів). Перспективи свого розвитку бібліотека бачить у подальшому впровадженні і використанні в практиці новітніх інформаційних технологій, подальшому розвитку своїх інформаційних електронних ресурсів, корпоративній діяльності з провідними бібліотеками країни та установами, приєднані до міжнародного проекту «Електронна бібліотека: Центр знань в університетах України», міжнародному співробітництві у створенні єдиного освітнього та наукового інформаційного простору.

Завдання на 2015 рік:

– Забезпечити зростання інтернаціоналізації університетської освіти і науки шляхом участі у спільних наукових міжнародних проектах та програмах, підвищення публікаційної активності науковців МДУ у виданнях України та інших країн, які включено до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus та ін.).

– Забезпечити підвищення якості та ефективності виконання науково-дослідних робіт (НДР), як бюджетного, так і позабюджетного фінансування, НДР, які зареєстровані в УКРІНТЕІ, та НДР, що виконуються в межах робочого часу викладачів; забезпечити впровадження їх результатів у навчальний процес та реальний сектор української економіки.

Постійний моніторинг за об'єктами інтелектуальної власності, їх своєчасне виявлення і належне оформлення. забезпечення комерціалізації результатів наукової діяльності науково-педагогічних працівників університету.

– розвиток бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету, у тому числі через збільшення електронного фонду наукових та науково-методичних праць викладачів університету;

– Підвищити внесок молодих учених університету в розвиток університетської науки.

IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

За роки свого існування МДУ розробив власну модель міжнародної діяльності, що передбачає комплексне співробітництво з міністерствами освіти, міністерствами закордонних справ, дипломатичними представництвами, обласними адміністраціями, меріями, провідними університетами, фондами, державними та громадськими організаціями зарубіжних країн.

Зацікавленість закордонних партнерів у діяльності Маріупольського державного університету свідчить про ефективну роботу, спрямовану на забезпечення якісної підготовки студентів, розширення освітніх, наукових та культурних зв'язків та позиціонування університету у країнах-партнерах як перспективного та авторитетного ВНЗ, що динамічно розвивається.

У 2014 році Маріупольський державний університет розвивав всі напрямки міжнародної співпраці. У звітному році університет відвідали **13** офіційних іноземних делегацій загальною чисельністю **23** особи. Станом на 2014 рік університетом підписано **97** угод про співробітництво з іноземними партнерами.

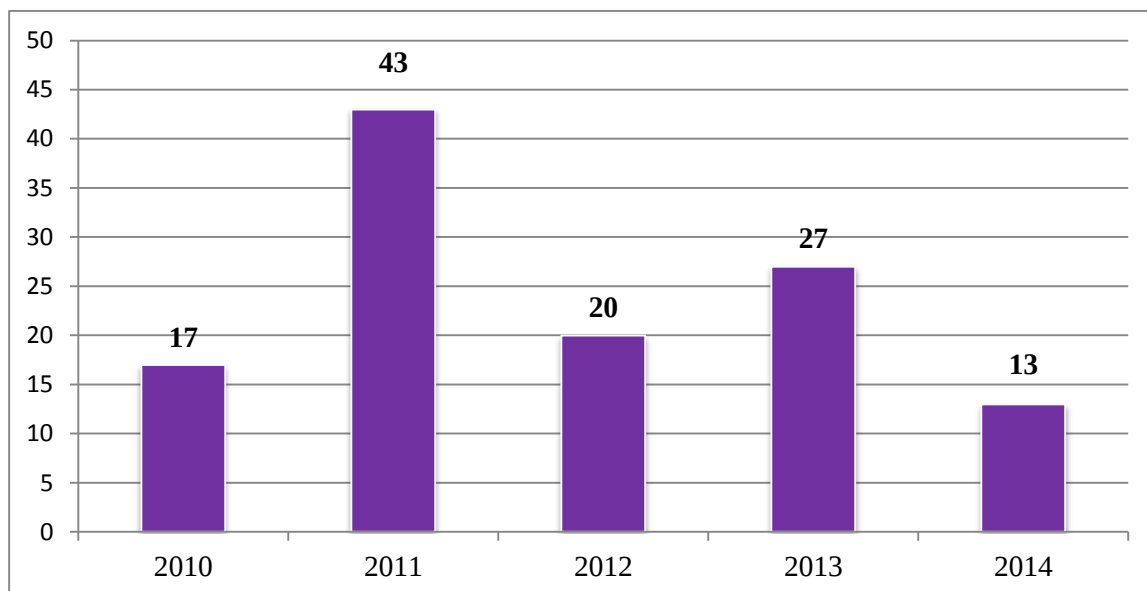

Рис. 4.1 Динаміка офіційних та ділових зарубіжних делегацій у МДУ

Університет є членом численних міжнародних організацій – Європейської асоціації університетів, Асоціації юридичних ВНЗ країн СНД, Європейської організації публічного права, Мережі Середземноморських університетів – з якими у минулому році тривало взаємовигідне співробітництво.

На базі університету традиційно відбуваються міжнародні семінари, круглі столи, науково-практичні конференції за участі представників вищих навчальних закладів, дипломатичних установ, громадських організацій та фондів. Так, наприклад, у вересні 2014 року на базі факультету грецької філології пройшла II Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій». У роботі конференції взяли участь 85 вчених з України, Білорусі, Греції, Польщі, Росії, Італії. У листопаді у МДУ пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми формування інформаційної культури особистості». У роботі наукового форуму взяли участь понад 100 науковців, студентів та аспірантів з України, Росії, Польщі, Італії, Ізраїлю, Болгарії. А в грудні 2014 року пройшла міжнародна науково-практична конференція «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір», участь в якій прийняли понад 100 відомих вчених, молодих науковців, аспірантів, магістрантів та студентів – представники різних ВНЗ України, Російської Федерації, Польщі, Молдови та Грузії.

Протягом 2014 року університет активно працював з **італійськими партнерами**. На сьогоднішній день МДУ є одним з провідних ВНЗ України щодо співпраці з Італійською Республікою, реалізуючи угоди з Університетом Калабрії, Університетом для іноземців м. Перуджі, Університетом «Коре» м. Енна, Римським університетом «Тор Вергата», Спілкою «Данте Аліг'єрі» тощо.

Цього року з лютого по березень студентки третього курсу спеціальності «Мова та література (італійська)» разом із доцентом МДУ, кандидатом наук із соціальних комунікацій Ганною Рудницькою пройшли

стажування на факультеті гуманітарних наук Університету Базилікати (Італія). Вони стали першими представниками Маріупольського державного університету, що відвідали цей виш. Дане стажування стало можливим завдяки підписаній минулого року угоді про співробітництво між Університетом Базилікати та МДУ. У рамках тритижневої програми представники МДУ відвідали спеціалізовані курси італійської мови для іноземців, а також лекції з італійської лінгвістики професора П. Дель Пуенте, які є обов'язковими для студентів-філологів Університету Базилікати. Ганна Рудницька провела для студентів італійського університету семінар, присвячений Україні, на якому коротко розповіла про географічні, демографічні, історичні, культурні умови розвитку країни, зосередивши увагу на Донецькій області та діяльності МДУ в полікультурному регіоні. У свою чергу декан факультету гуманітарних наук Паоло Мазулло висловив сподівання на поглиблення співробітництва між Університетом Базилікати і Маріупольським державним університетом у напрямку організації спільних програм з метою обміну досвідом та методиками викладання італійської мови та літератури для іноземців. По закінченні мовного стажування його учасники отримали відповідні сертифікати, які засвідчують підвищення рівня володіння італійською мовою.

Також ефективним результатом розвитку італійського вектору співробітництва є отримання стипендій на навчання, стажування та дослідження в італійських навчальних і науково-дослідних закладах від Міністерства закордонних справ Італійської Республіки студентами і викладачами університету. Ця програма реалізується у рамках українсько-італійської Угоди про співробітництво у галузі культури, освіти та науки. У період з січня по вересень 2015 року стипендіати з Маріупольського державного університету: Валерій Бриштен, Ганна Рудницька та Анна Титова, пройдуть тримісячний курс навчання в університетах для іноземців міст Сієни та Перуджи. Кожен з учасників програми отримає стипендію у розмірі близько 2000 євро. Протягом навчання стипендіати матимуть

можливість вдосконалити знання мови, ближче познайомитися з культурою провідної європейської країни, а також скористатися потужною науково-технічною базою для проведення власних наукових досліджень.

Одним з найбільш важливих стратегічних напрямків комплексної міжнародної роботи МДУ є співпраця з **Республікою Кіпр**. Активно розвивається багаторічне ефективне співробітництво з Фондом «Анастасіос Г. Левендіс», за підтримки якого вдосконалюється матеріально-технічна база університету та гуртожитку, збагачується фонд бібліотеки елліністичних студій «Костянтинос Левендіс», який налічує більше 15000 екземплярів, надаються стипендії студентам та представникам професорсько-викладацького складу МДУ для проходження програм стажувань на Кіпрі. Крім того, фонд «Анастасіос Г. Левендіс» встановив стипендії для переможців Всеукраїнської олімпіади з новогрецької мови, яка проводиться на базі МДУ, і ці стипендії щорічно вручаються переможцям олімпіади.

У листопаді 2014 року стартував 2 конкурс творчих робіт «Ларнака – візитна картка Кіпру», організований Почесним консульством Республіки Кіпр в Маріуполі разом з Організацією туристичного розвитку м. Ларнака. Метою конкурсу є вдосконалення у молоді навичок в сфері застосування інформаційних технологій, стимулювання незалежного мислення і винахідливості при підготовці друкованої та віртуальної продукції, формування єдиного інформаційного простору між Маріуполем і Ларнакою. Переможці минулого конкурсу, які розробили сайт-візитку міста, отримали цінні подарунки. З учасника конкурсу отримали були направлені до Кіпру з метою проходження практики та працевлаштування у кращих готелях Кіпру. Ділові стосунки між Маріупольським державним університетом та Республікою Кіпр є яскравим прикладом ефективного міжнародного співробітництва, яке має велике значення як для університету, так і в цілому для зміцнення дружби між Україною та Кіпром.

Також у листопаді 2014 року в МДУ пройшов круглий стіл «Кіпрська проблема: сорок років протистояння», організований кафедрою грецької

мови та перекладу за підтримки Міністерства освіти і культури Республіки Кіпр, Посольства Республіки Кіпр в Україні та Почесного консульства Республіки Кіпр у Маріуполі. Цього року круглий стіл був приурочений до 40-річчя з моменту офіційного початку кіпрського конфлікту, в результаті якого острів був розколотий на грецьку і окуповану Туреччиною територію. У ньому взяли участь близько 80 доповідачів, у тому числі дипломати, політики, науковці, молоді дослідники, студенти та старшокласники з України, Греції, Кіпру та інших країн.

Стабільно розвиваються зв'язки МДУ з **Грецькою Республікою**. МДУ активно співпрацює з дипломатичними представництвами Греції в Україні. Зокрема, у березні 2014 року Маріуполь відвідав перший віце-прем'єр-міністр, міністр закордонних справ Греції Евангелос Венізелос. У Федерації грецьких товариств України відбулася зустріч Генерального консула Грецької Республіки в Маріуполі Дімітріса Папандреу, голови ФГТУ Олександри Проценко-Пічаджи, ректора МДУ Костянтина Балабанова та інших представників грецької діаспори Приазов'я.

У червні 2014 року студенти і викладачі МДУ відвідали один з найкрупніших центрів туризму Греції – місто Катеріні. Організаторами поїздки виступили Генеральне консульство Греції в Маріуполі, Федерація грецьких товариств України та «Благодійний фонд Івана Гнатовича Саввіді», який всі витрати взяв на себе. Ця подорож стала свого роду заохоченням активних та ініціативних студентів МДУ. 11 кращих представників всіх факультетів вишу, які вивчають грецьку мову або мають грецькі корені, отримали можливість вдосконалити свої знання з грецької мови та культури.

У серпні 2014 року викладачі кафедри грецької філології МДУ, кандидати філологічних наук Юлія Кутна, Юлія Жарикова і Ольга Гаргаєва взяли участь у програмі підвищення кваліфікації у Салоніках. Організаторами програми, розрахованої на викладачів грецької мови з країн пострадянського простору, виступили Генеральний секретаріат греків зарубіжжя і Центр грецької мови. Слухачі семінарів отримали можливість

підвищити рівень знань у методиці викладання різних аспектів новогрецької мови, а також удосконалити отримані навички під час практичних занять. Цінним досвідом було ознайомлення з новітніми інтернет-ресурсами, покликаними полегшити роботу викладача новогрецької мови. Завдяки багаторічній дружбі та плідній співпраці МДУ з Грецією подібні науково-освітні стажування є частою практикою та своєрідною формою заохочення молодих і перспективних викладачів, які активно займаються наукою і виступають провідниками грецької культури в Україні.

Протягом звітного року університет неодноразово відвідував і Генеральний консул Греції в Маріуполі Дімітріс Папандреу, який брав участь у численних тематичних заходах на базі університету (святкування Дня Незалежності Греції, участь у святковій церемонії вручення дипломів, святкування національного свята «Охі»).

У жовтні 2014 року згідно з рішенням Вченої ради вузу, за вагомий особистий внесок у розвиток міжнародних зв'язків університету, сприяння розвитку активного співробітництва з грецькими партнерами, просування позитивного іміджу університету в Греції Дімітріс Папандреу був нагороджений медаллю «За заслуги перед МДУ».

У листопаді 2014 року в місті Салоніки відбувся завершальний етап Міжнародного конкурсу на кращу доповідь представника грецької молодіжної організації на тему: «Організаційне та духовне єднання, проблеми та перспективи розвитку грецького молодіжного руху СAE Периферії країн колишнього СРСР». Перше місце у конкурсі зайняла доцент кафедри грецької філології Маріупольського державного університету Юлія Жарікова, яка представляла Україну.

У листопаді 2014 року в МДУ пройшли Дні греків Приазов'я. На цьому заході були присутні аташе Генерального консульства Греції в Маріуполі Георгіос Тольопулос та відомий грецький журналіст, видавець журналу «Дефі» Стеліос Еллініадіс. Дні греків Приазов'я в університеті проводяться другий рік поспіль з метою привернення уваги громадськості до творчості

греків, які проживають на території Маріуполя і Приазов'я, його підтримки та популяризації.

Триває робота з реалізації існуючих та підписання нових угод з організаціями та установами Грецької Республіки, серед яких Яннінський університет, Салонікський університет ім. Аристотеля, Інститут неоеелліністичних досліджень, Патрський університет.

Розширюється і співробітництво з **Державою Ізраїль**. При університеті успішно функціонує Ізраїльський культурний центр, на базі якого всі охочі студенти та викладачі МДУ та мешканці Маріуполя можуть вивчати іврит, історію, культуру Ізраїлю. МДУ активно співпрацює з Центром наукових працівників і викладачів іудаїки у вузах «Сефер». На сьогоднішній день «Сефер» є однією з провідних організацій на пострадянському просторі, діяльність якої спрямована на розвиток усіх аспектів академічних єврейських досліджень і вивчення спадщини та сучасного становища єврейських громад. Завідувач кафедри англійської філології, директор Ізраїльського освітньо-культурного центру МДУ, доцент Юлія Бумбур перемогла у конкурсі на отримання гранту для проходження наукового стажування на кафедрі іудаїки Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова. У конкурсі брало участь більше 100 науковців з різних країн СНД. Конкурс проводився у рамках благодійної програми СФА Росія «Єврейські співтовариства». Майже протягом місяця (з 13 березня по 10 квітня 2014 р.) Юлія Бумбур матиме змогу відвідувати лекції провідних вчених одного з найкращих російських вузів, працювати у бібліотечних фондах та фондах наукових дисертацій, брати участь у наукових заходах університету. Після завершення стажування вона отримає сертифікат про підвищення кваліфікації. Фінансування стажування здійснюється благодійним фондом Genesis Philanthropy Group.

Поглиблюються зв'язки з організаціями та установами **Федеративної Республіки Німеччина**. Триває співробітництво у сфері реалізації ініціативи Генерального консульства ФРН у Донецьку з розробки та впровадження

Мастер-плану «Чисте повітря для Маріуполя», який фінансується за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини. В рамках цієї ініціативи МДУ активно співпрацював з Генеральним консулом ФРН в Донецьку К. Циллікенсом, та продовжує започатковану співпрацю з нинішнім Генеральним консулом ФРН в Донецьку Д. Вольтером.

У квітні на базі МДУ відбулася презентація освітніх програм для студентів та викладачів університету. Про особливості кожної програми слухачам розповів менеджер з впровадження освітніх програм і розвитку міжнародного бізнесу Донецької Торгово-промислової палати Мартін Ройтер (Німеччина). У рамках презентації Мартін Ройтер представив слухачам такі можливості, як онлайн навчання німецькій мові (DUO - Deutsche Universität online); здача іспитів та отримання сертифікатів на знання німецької мови як іноземної (TestDaF і TestAS); проходження мовних курсів у Німеччині; отримання вищої освіти у Німеччині; проходження закордонних стажувань (виробнича практика); участь у програмах мобільності; сприяння інтернаціоналізації вишів.

З липня по серпень 2014 року викладач кафедри німецької філології МДУ Оксана Петренко проходила стажування на базі Інституту Гете у Німеччині. У рамках стипендіальної програми вона вивчала методику і дидактику викладання німецької мови разом із викладачами з Китаю, Португалії, Польщі, Туреччини, Індонезії, Ірану, Філіппін, Єгипту, Венесуели та інших країн. Оксана Петренко була єдиною представницею України, якій випала унікальна можливість підвищувати свою кваліфікацію з-поміж носіїв німецької мови. Інститут Гете – це авторитетний німецький виш, який має 60-річний досвід викладання німецької мови як іноземної, підвищення кваліфікації викладачів та розробки освітніх програм, екзаменаційних і навчальних матеріалів. Учасники стипендіальної програми вивчали європейську методику і дидактику викладання, обмінювалися досвідом з колегами з різних країн, а також пробували самостійно вести заняття, вдосконалюючи навички підвищення активності студентів. Окрім того,

викладачі отримали великий обсяг країнознавчої інформації. По закінченні навчання протягом двох днів викладачі німецької мови складали іспит, за результатами якого їм був виданий міжнародний сертифікат про проходження курсів підвищення кваліфікації викладачів в Інституті Гете.

Варто відзначити, що викладацький склад кафедри німецької філології та студенти Маріупольського державного університету регулярно беруть участь в освітніх програмах, заходах і конкурсах, організованих одним з найпрестижніших вищих навчальних закладів Німеччини. Це дає змогу підвищувати рівень володіння німецькою мовою та впроваджувати новітні методики її викладання на базі МДУ.

Активно розвивається співробітництво МДУ з організаціями та установами **Великої Британії**. Співробітництво реалізовується в межах угод про співпрацю, підписаних між МДУ та організаціями та установами Великої Британії, серед яких Коледж Фрізбі, Університет м. Данді, Лондонський Королівський Коледж, Університет Східного Лондона тощо.

У березні на запрошення кафедри англійської філології у МДУ з візитом перебував професор економіки, декан факультету економіки, фінансів та бухгалтерського обліку Школи менеджменту університету Ліверпуля Гарі Кук. У рамках візиту він провів лекції та науково-методичні семінари, а також зустрівся з ректором МДУ. За підсумками переговорів була досягнута домовленість про підписання угоди з університетом Ліверпуля для зміцнення міжвузівських зв'язків та розвитку співробітництва з метою обміну досвідом. Метою проведення семінарів було обговорення міжнародного досвіду організації навчального процесу, ознайомлення з інноваційними методами навчання та отримання знань щодо їх реалізації. Також професор Кук провів майстер-клас з викладання місцевого діалекту Ліверпуля та відповів на запитання викладачів та студентів.

У травні 2014 року за запрошенням професора Гарі Кука, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Надія Назаренко відвідала Університет Ліверпулю. У ході візиту Надія Назаренко

ознайомилася з діяльністю університету. На занятті з англійської мови для іноземців вони ознайомилася з сучасними методами та прийомами викладання іноземної мови.

Протягом звітнього періоду активно розвивається співробітництво МДУ із організаціями та установами **Республіки Польща**. У 2014 році в Маріупольському державному університеті активно працював Польський культурний центр, на базі якого студенти та викладачі університету, мешканці Маріуполя мають змогу вивчати польську мову, культуру, історію. Польські партнери МДУ (Посольство Республіки Польща в Україні, Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, польські університети, фонди) постійно поповнюють бібліотеку та покращують матеріально-технічну базу Центру. Завдяки активній співпраці з Сілезьким університетом в Катовіцах студенти МДУ мають можливість удосконалювати знання польської мови, спілкуючись з його безпосередніми носіями.

Протягом року університет неодноразово відвідував Генеральний консул Республіки Польща в Донецьку Якуб Волонсевіч. В ході візитів обговорювались перспективи подальшого співробітництва між МДУ та закладами і установами Польщі. Так у січні 2014 року відбулася зустріч з ректором Технологіко-гуманітарного університету ім. Казимира Пуласького у м. Радом, професором Збігневом Лукасіком. Зустріч була ініційована Генеральним консулом Республіки Польща в Донецьку Якубом Волонсевічем. Головною метою візиту польського ректора до МДУ стало підписання договору про співпрацю між університетами. На переговорах сторони розглянули перспективи розвитку міжвузівської співпраці у сферах освіти і науки. Умови договору передбачають спільну організацію науково-практичних семінарів та конференцій; двосторонній обмін студентами та академічними працівниками, а також взаємодію при підготовці кандидатів і докторів наук. Основним пунктом підписаної угоди є розробка та впровадження програми подвійних дипломів.

У цьому році Полонійна академія в Ченстохові виділила 10 стипендій для навчання на бюджетній основі за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» та «Магістр» студентам МДУ. Ця можливість надана у рамках реалізації проекту «Подвійний диплом» завдяки підписаній у цьому році угоді про співпрацю між університетами. Запровадженню програми подвійних дипломів передувало порівняння та зведення навчальних програм двох вузів, а також домовленість щодо взаємного визнання результатів, отриманих під час навчання, яка буде підкріплюватися відповідним протоколом погодження. Участь у даній програмі відкриє нові наукові та освітні можливості для маріупольських студентів, сприятиме підвищенню їх рівня мобільності та конкурентоспроможності. Освітня двох країн упевнені, що, вивчивши закордонний досвід, дипломовані фахівці зможуть привнести позитивні зміни у різні сфери української економіки, науки, освіти і культури.

У листопаді 2014 року в Маріупольському державному університеті розпочався цикл лекцій «Близька Польща» для студентів та громадян міста. Організаторами заходу виступило українсько-польське культурно-освітнє товариство «Гроно» разом із МДУ. Мета цього заходу поглибити знання та уявлення про історію та культуру Польщі.

Триває розширення наукових зв'язків з установами **Китайської Народної Республіки**. Успішно продовжує свою діяльність Китайський культурний центр, на базі якого вивчається китайська мова, історія та культура Китаю. МДУ реалізовує угоди про співпрацю з Цицикарським університетом, Цицикарським педагогічним коледжем, Янченським педагогічним університетом.

МДУ активно співпрацює з Асоціацією україно-китайської співдружності, в рамках угоди з якою до університету прибувають на навчання студенти з КНР. Крім того, цього року було досягнуто домовленості щодо можливості навчання і стажування представників МДУ в

освітніх закладах КНР. Планується, що перші учасники програми вирушать до Китаю на початку наступного року.

Активно розвивається співробітництво Маріупольського державного університету з партнерами з **Азербайджанської Республіки**. МДУ успішно співпрацює з питань набору з міжнародним центром освіти в Азербайджані і Туреччині. В свою чергу, директор цього центру Айдин Новрузов відвідав МДУ під час урочистої церемонії посвяти в студенти. Враховуючи його особистий внесок у зміцнення міжнародних зв'язків університету, Вченою радою вузу було прийнято рішення нагородити пана Новрузова медаллю «За заслуги перед Маріупольським державним університетом».

Варто відзначити візит до МДУ у грудні 2014 року представників спеціальної спостережної місії **ОБСЄ** в Україні Едварда Ф. Вауелл, Румена Стефанова і Розелли Боннаріго, які працюють в Маріуполі. Іноземні спостерігачі познайомилися з університетом та обговорили перспективи розвитку співпраці. Зустріч з керівництвом університету пройшла з ініціативи гостей, які зацікавилися досвідом міжнародної співпраці МДУ і підготовкою фахівців, затребуваних не тільки в Україні, а й за кордоном. У процесі спілкування спостерігачі ОБСЄ відзначили високий рівень мовної підготовки випускників Маріупольського держуніверситету, які успішно застосовують отримані знання, працюючи перекладачами в їх команді. Також обговорювалися напрямки подальшого двостороннього співробітництва МДУ і ОБСЄ, зокрема можливість проведення зустрічей та круглих столів за участю студентства і викладачів вузу з метою обміну інформацією про становище в місті і регіоні.

У минулому році університет активно працював над реалізацією вже існуючих та розробкою нових проектів міжнародного співробітництва.

Університет бере участь у програмі ЕРАЗМУС, яка реалізовується групою університетів, до якої входять: Мессінський університет, Університет Кордобі, Університет Порто, Московський державний інститут міжнародних відносин (Університет) МЗС Росії, Університет Гданська та інші. В межах

реалізації програми ЕРАЗМУС рішенням керівництва Полонійної академії в Ченстохові (Польща) було надано 10 стипендій для студентів спеціальності «Міжнародна економіка». Студенти отримують подвійні дипломи обох вузів.

Протягом 2014 року на базі філологічного факультету Маріупольського державного університету активно функціонувала сучасна відеостудія під назвою «МДУ-МЕДІА», створена у 2011 році завдяки гранту, отриманому МДУ після перемоги у програмі Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні. У навчальній лабораторії, оснащений сучасною професійною технікою, створені всі умови для навчальної практики студентів, підготовки бакалаврських робіт, виробництва циклів відеолекцій, моделювання виробничих ситуацій під час навчальних занять. Майбутні тележурналісти протягом 2014 року мали змогу удосконалювати практичні навички дикторської майстерності, зйомок з використанням класичних і віртуальних технологій, відеомонтажу, редагування телевізійних програм, побудови відеосюжетів, озвучування тощо.

У 2014 році Маріупольський державний університет бере активну участь у реалізації ініціативи Генерального консульства ФРН у Донецьку з розробки та впровадження Мастер-плану «Чисте повітря для Маріуполя», який фінансується за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини. Учасниками проекту також стали: Донецька обласна державна адміністрація, Маріупольська міська рада, компанія «Систем Кепітал Менеджмент», німецька компанія «Тюф Норд», а також низка німецьких фахівців. Мета даного проекту – підвищення рівня екологічної освіти населення міста Маріуполя, а також проведення роботи з метою зменшення шкідливих викидів у атмосферу міста Маріуполя.

У 2014 році представники МДУ працювали над реалізацією проекту Єврокомісії з мовної політики LLT-KA2-Languages (Greek why not? Реєстраційний номер проекту 511657-2010-LLP-GR-KA2-KA2MP). Строки реалізації проекту – 2011 – 2014 роки. Учасниками консорціуму університетів та організацій проекту окрім МДУ є Страсбурзький

університет (Франція), Університет Анкари (Туреччина), Британський коледж (Греція), Університет Аргірокастро (Албанія), Центр елліністичних досліджень і видань (Греція). Основна мета проекту – розробка серії підручників з новогрецької мови та покращення навчально-методичного забезпечення викладання новогрецької мови в Україні та країнах СНД. Фінансування проекту здійснюється за рахунок коштів Єврокомісії.

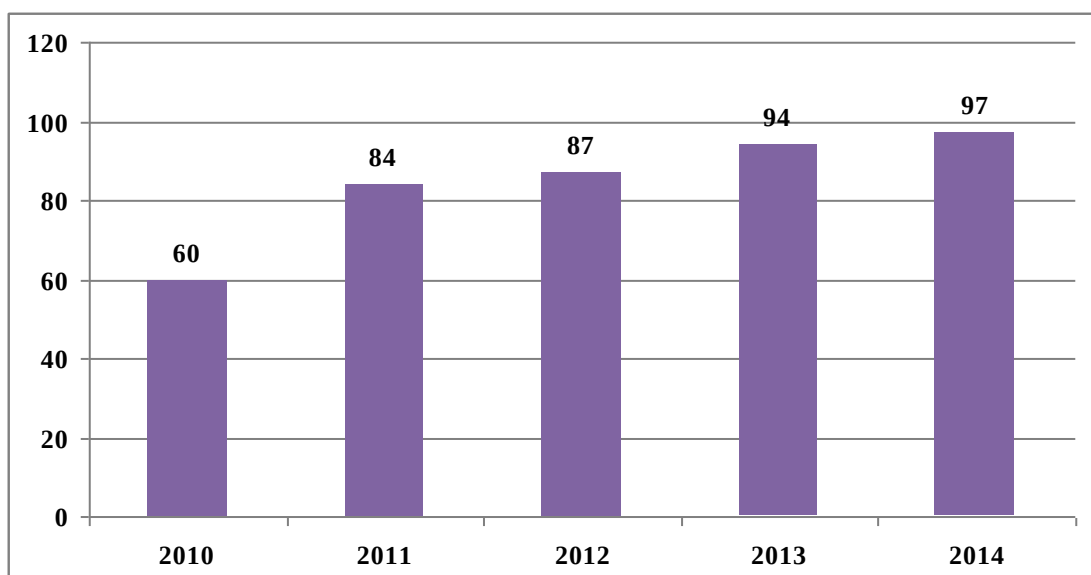

Рис.4.2 Кількість угод про співпрацю з іноземними партнерами

Важливою, дієвою і перспективною формою міжнародного співробітництва в МДУ є **міжнародні стажування** студентів і викладачів. В 2014 році учасниками різних освітніх, наукових і культурних програм стали близько **76** студентів та викладачів нашого університету. Студенти і викладачі університету брали участь у традиційних освітніх програмах у містах Перуджа і Реджо-ді-Калабрія (Італія), у програмах з вивчення новогрецької мови, історії та культури Фонду балканських досліджень ІМХА у м. Салоніки, Яннінського університету, у програмі ФІЕСПА, програмі з вивчення новогрецької мови та культури у м. Катеріні (Греція), у магістерській програмі Полонійної Академії в Ченстохові, Лодзинському університеті, у міжнародному проекті Study Tours to Poland (Польща), у програмі з вивчення німецької мови у Міжнародній мовній школі м. Зіген,

AuPair, DAAD (Німеччина), у мовній програмі Коледжу Фрізбі, Школі Черчилля з вивчення англійської мови, Університету Ліверпуля (Великобританія), програмах Work and Travel USA, Camp Counselors (США).

Велика кількість викладачів та студентів беруть участь у різних культурних та пізнавальних програмах і турах, позитивним моментом яких є професійна складова (мовна практика, екскурсії на підприємства, відвідування університетів, участь у наукових конференціях та ін.).

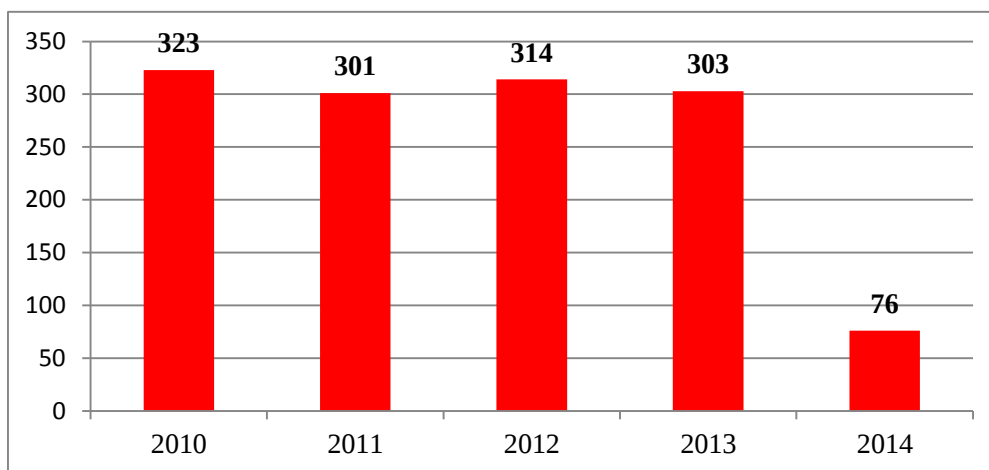

Рис.4.3 Кількість студентів та викладачів, які брали участь у закордонних стажуваннях

Загалом, варто зазначити, що у 2014 році Маріупольський державний університет продовжив розширення міжнародного співробітництва, довівши ефективність власної моделі міжнародної співпраці, яка передбачає комплексну взаємодію на культурному, науковому, освітньому рівнях з посольствами, меріями, обласними адміністраціями та університетами зарубіжних країн.

Однак, не зважаючи на досягнуті успіхи необхідно назвати й недоліки міжнародної діяльності університету у 2014 році. Університет недостатньо представлений у програмах міжнародної технічної допомоги (ЕРАЗМУС, Жан Моне тощо); недостатньо використовуються можливості університету, з огляду на існуючу договірно-правову базу, з розробки та впровадження програм подвійних дипломів; не в повному обсязі використовуються

можливості міжнародних наукових, освітніх та культурних центрів університету.

Завдання на 2015 рік:

- Активізація участі у програмах міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу, США, Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччини тощо.
- Проведення спільно із іноземними партнерами заходів задля популяризації та залучення коштів на діяльність університету.
- Активізація діяльності міжнародних наукових, освітніх та культурних центрів університету.
- Збереження та збільшення контингенту іноземних студентів.
- Встановлення контрактів із фірмами контрактерами, задля збільшення контингенту студентів.
- Розробка та впровадження нових програм двох дипломів, розвиток вже існуючих.
- Сприяння участі представників науково-педагогічного колективу студентства у програмах обміна, стипендіальних міжнародних програмах, грантах та стажування закордоном.

V. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Виховний процес в університеті органічно поєднується із процесом навчання студентської молоді, оволодінням основами наук, багатством національної і світової культури. Позааудиторна виховна робота спрямована на формування і всебічний розвиток творчої, соціально активної особистості майбутніх конкурентоспроможних фахівців і здійснюється через організаційно-виховну, культурно-освітню роботу зі студентами, яка проводиться на рівні університету, факультетів, академічних груп.

Впровадження системи виховної роботи в університеті забезпечує підготовку студентської молоді до самостійної, активної та творчої життєдіяльності в нових соціальних і культурних умовах, сприяє формуванню особистості майбутнього фахівця сучасного типу і свідомого громадянина України. Керівництво університету надає важливе значення виховній діяльності як невід'ємній складовій освітнього процесу.

Організаційні форми виховної роботи, які використовуються в позанавчальний час, враховують інтереси та пізнавальні запити студентів. Переважна більшість з них має розвиваючий характер. Це такі форми, як:

- ✓ інтелектуальні ігри («Що? Де? Коли?», «Брейн-ринг», «Дебати»);
- ✓ тематичні вечори відпочинку «Українські вечорниці», «Різдвяні свята»;
- ✓ конкурсна програма «Сім кроків до успіху» (за участю студентів університету, факультетів та гуртожитку МДУ), конкурсні програми до Дня всіх закоханих, фестиваль команд КВК «Давайте сміятися разом», «День здоров'я», Світські бали, тощо.

Традиційними стали свята: «Фестиваль студентської творчості «Дебют першокурсників», «Посвята у студенти», «Випускний бал», «День факультету» тощо.

Одним з основоположних напрямків організації позааудиторної роботи є патріотичне виховання молоді. Метою організації даного напрямку

діяльності університету є виховання молодшої людини — патріота України, готового самовіддано розбудовувати її як суверенну, демократичну, правову і соціальну державу, виявляти національну гідність, знати і цивілізовано відстоювати свої громадянські права та виконувати обов'язки, сприяти громадянському миру і злагоді в суспільстві, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій української національної культури.

Слід зазначити, що в університеті проводиться системна робота, яка складається з комплексу заходів, направлених на патріотичне виховання студентів МДУ. У березні 2014 року відбувся Донецький обласний фестиваль-конкурс студентської творчості «Ми – твої спадкоємці, Тарасе!», присвячений 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка. Студенти спеціальності «Українська мова та література», учасники театральної студії «СтудАРТ» філологічного факультету Маріупольського державного університету, представили виставу за творами Кобзаря «Розрита могила». П'єса презентує творчість письменника з точки зору сучасного бачення й новітніх форм сценічного мистецтва.

Усього у фестивалі-конкурсі взяло участь 14 театральних гуртків вищих навчальних закладів Донецької області. За результатами конкурсу постановка студентської трупі МДУ під керівництвом асистента кафедри української філології Ольги Шниткіної здобула найвищу нагороду - Гран-прі. По завершенні фестивалю учасники театральної студії «СтудАРТ» отримали пропозицію виступити з виставою перед студентами кількох вузів Донеччини.

В Маріупольському державному університеті проводиться широкомасштабна робота, яка направлена на популяризацію української культури. При Молодіжному центрі МДУ діє Ансамбль народного танцю «Промінь» Маріупольського державного університету (художній керівник та головний балетмейстер Володимир Лещенко, балетмейстери Тарас Куцик і Катерина Пупирева). 2014 рік був результативним для цього колективу. У

червні 2014 року Ансамблю народного танцю «Промінь» Маріупольського державного університету присвоєно почесне звання «народного (зразкового) аматорського колективу». Таке рішення було прийнято колегією управління культури і туризму Донецької обласної державної адміністрації. Метою присвоєння цього почесного звання є посилення ролі народних аматорських колективів у здійсненні державної культурної політики, активізація аматорського руху як в Україні, так і за її межами. Варто зазначити, що це найвищий статус, який може бути присвоєно аматорському колективу.

Історія колективу починається з жовтня 2008-го року. Саме тоді за ініціативи випускника МДУ Володимира Лещенка було створено ансамбль народного танцю «Промінь». Ансамбль народного танцю «Промінь» МДУ постійно бере участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах, фестивалях, де неодноразово займав призові місця. Серед них V Міжнародний фестиваль-конкурс «Російські візерунки», III Міжнародний фестиваль-конкурс творчих колективів «Співдружність талліннських талантів», IV Міжнародний фестиваль-конкурс творчих колективів «Співдружність талліннських талантів», IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії ім. П. Вірського та інші.

«Промінь» є постійним учасником загальноуніверситетських культурно-масових заходів, міських концертних програм, прийому численних зарубіжних делегацій із Грецької Республіки, Республіки Італія, Республіки Кіпр, Китайської народної республіки, Ізраїлю, Німеччини та Великобританії, які відвідують МДУ, в тому числі делегацій найвищого рівня на чолі з першими керівниками держав: Президента Грецької Республіки (квітень 2008 р.) та Президента Республіки Кіпр (липень 2011 р.). Виступи ансамблю завжди отримують високу оцінку зарубіжних гостей.

В цьому році Маріупольському державному університеті спільно з відділом з питань молоді та спорту Маріупольської міської ради стали організаторами загальноміського заходу «Свято українського слова», присвяченого Дню української писемності. Студентами філологічного

факультету за підтримки викладачів кафедри української філології, Центру українознавчих студій, деканату по роботі зі студентами було організовано низку святкових заходів: загальноміський конкурс есе, в якому взяли участь не лише студенти МДУ, але й представники інших навчальних установ міста; літературна виставка, в якій були представлені твори викладачів і студентів МДУ; святкова концертна програма, в ході якої були продемонстровані творчі номери художньої творчості, які презентували українську самобутню культуру. Слід зазначити, що цього року свято співпало з 20-річчям з дня заснування кафедри української філології МДУ.

Університет активно співпрацює з багатьма всеукраїнськими громадськими об'єднаннями та є співорганізатором і партнером всеукраїнських акцій. Зокрема, в листопаді 2014 року наш ВНЗ став партнером щорічного міжнародного кінофестивалю «Доси.ца» (організатор - всеукраїнська громадська організація «Майбутнє»), у рамках якого проходить демонстрація документальних фільмів вітчизняних і іноземних режисерів. Основною тематикою цих фільмів є захист прав людини. Цього року, студентам Маріупольського державного університету був представлений документальний фільм «Лізо, ходи додому», що розкриває тему захисту прав дитини. У грудні 2014 року Маріупольський державний університет став партнером всеукраїнської акції «Зустрічай українське», основною метою якої є популяризація української культури серед української молоді.

Слід зазначити, що в університеті активно розвивається та впроваджується інтернаціональне виховання молоді, з метою формування полікультурної особистості, ознайомлення з культурами іноземних держав та толерантного ставлення до культур різних країн світу

Організація культурно-масових заходів, акцій соціальної спрямованості збагачує дозвілля та позааудиторне життя молоді університету, сприяє розвитку творчого потенціалу, громадської активності студентів, об'єднанню студентського колективу, розвиває студентські університетські традиції.

В університеті при Молодіжному центрі МДУ працює мережа творчих об'єднань, колективів, серед яких : Ансамбль народного танцю «Промінь», Ансамбль грецького народного танцю «Еос», камерний хор та інші колективи. В університеті постійну підтримку отримують різноманітні студентські ініціативи, спрямовані на розвиток творчого потенціалу студентів. Художні керівники надають консультаційну, організаційну і методичну допомогу студентам в створенні творчих колективів університету. У творчих об'єднаннях, колективах, які працюють в університеті, займається більше 300 студентів.

Різноманітні клуби, творчі об'єднання здійснюють свою роботу і при факультетах: літературний клуб «Колаж», кіноклуб «Ретростиль», психологічний «Інсайт-клуб», прес-клуб, дискусійний клуб «Виклики ХХІ століття», дебатний клуб; театральна майстерня «СтудART», театральна студія «Антракт», творча студія «Креатив», творча студія «Ляльковий театр»; творча студія «Світ очима філолога» та інші.

Цього року на факультеті іноземних мов Маріупольського державного університету відбувся п'ятий Всеукраїнський дебатний турнір «FLD Mariupol OPEN - 2014». Він став логічним завершенням молодіжного проекту «Маріупольська дебатна ліга», організованого Дебатним клубом ФІМ МДУ в жовтні-листопаді 2013 року. Учасниками турніру стали 20 команд. У їх числі представники Маріупольського державного університету, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, Запорізького національного університету, Донецького національного університету, Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, Дніпропетровської фінансової академії, Приазовського державного технічного університету, а також учні Маріупольського технічного ліцею, Маріупольського технологічного ліцею, загальноосвітніх шкіл м. Маріуполя № 29 та № 66. Учасникам Всеукраїнського дебатного турніру для обговорення були запропоновані

теми, присвячені актуальним проблемам освіти, культури та економіки. Кожен зміг висловити свою точку зору з цікавої для нього теми, взяти участь у гарячих дискусіях і поділитися знаннями в тій чи іншій галузі. Всеукраїнський дебатний турнір «FLD Mariupol OPEN - 2014» став справжнім святом знань. Він дав учасникам можливість продемонструвати свій інтелектуальний і творчий потенціал.

У 2014 році були проведені традиційні для МДУ мистецькі заходи. Зокрема, в жовтні в університеті проходив XIII Фестиваль студентської творчості «Дебют першокурсника-2014» (надалі - Фестиваль), головною метою якого є виявлення та підтримка талановитої студентської молоді. Студенти-першокурсники взяли участь в конкурсній програмі Фестивалю, яка цього року складалася з декількох етапів: інтелектуального турніру «Що? Де? Коли?», оглядів-конкурсів з жанрів (вокал, хореографія, конференс, інструментальний і оригінальний жанри). Участь першокурсників в цілому комплексі мистецьких заходів, які проводяться у рамках цього заходу, значно покращує період їх адаптації до студентського життя та традицій ВНЗ, надає можливість розкрити свої творчі здібності, налагодити дружні стосунки із студентами старших курсів.

У листопаді в Міжнародний день студентів, на завершальному Гала-концерті відбулася церемонія нагородження переможців і лауреатів Фестивалю. Також у рамках святкового заходу традиційно кращим студентам університету були вручені іменні стипендії ректора МДУ за досягнення в навчанні, науці та громадському житті роботі зі студентами університету.

В університеті велика увага приділяється щодо популяризації здорового способу життя, культури соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості. Головними завданнями фізичного виховання є розвиток і зміцнення здоров'я студентів, їхніх фізичних здібностей, утвердження активного, здорового способу життя, вироблення вмінь самостійно використовувати форми і методи фізичної культури в процесі власної життєдіяльності. Даний напрям виховання охоплює пропаганду

здорового способу життя і конкретну діяльність, спрямовану на фізичне вдосконалення та фізичне загартування молоді. Протягом року проводилася системна робота зі студентами щодо роз'яснення шкідливості вживання алкогольних напоїв і наркотичних речовин, куріння, необхідності проведення профілактичних заходів з метою запобігання різноманітних захворювань.

Протягом року студенти університету брали активну участь у спортивних змаганнях. В травні цього року у Малайзії проходив чемпіонат світу з тайського боксу Муей Тай, на якому змагалися спортсмени з більш як 100 країн. У складі національної збірної України виступав студент 2 курсу спеціальності «Мова та література (новогрецька)» МДУ, майстер спорту України з тайського боксу Ярослав Ремига, якого тренує асистент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини МДУ Вадим Дубровський. За підсумками трьох проведених боїв зі спортсменами з Нової Зеландії, Республіки Білорусь та Канади, Ярослав посів перше місце, продемонструвавши високий рівень спортивної підготовки, справжню бійцівську витримку та цілеспрямованість. До України боєць повернувся з титулом чемпіона світу з тайського боксу. Перемозі Ярослава Ремиги на чемпіонаті світу в Малайзії передувала низка вагомих спортивних досягнень. Змагаючись у юніорській віковій категорії, він здобув звання чемпіона м. Маріуполя і Донецької області, тричі перемагав на чемпіонаті України з Муей Тай, після чого виборов золото на чемпіонаті Європи у Римі та на чемпіонаті світу у Бангкоку.

Загалом в 14 секціях з волейболу, футболу, настільного тенісу, шахів, тайського боксу, пауерліфтингу займається понад 400 студентів. Студентські загальноуніверситетські команди брали активну участь у спортивних змаганнях міського, обласного, всеукраїнського рівнів.

Одним з найважливіших напрямів організації позааудиторної виховної роботи є розвиток студентського самоврядування. В МДУ створено всі необхідні умови не тільки для успішного навчання і побуту студентів, але й виявлення потенційних лідерів, організаторів, повноцінного

функціонування та ефективного розвитку органів студентського самоврядування, яке вже 9 років успішно розвивається в університеті.

Студентське самоврядування в університеті має трирівневу структуру та охоплює рівні академічної групи, факультету та університету. Студрада здійснює свою діяльність у формі громадської організації «Студентська рада Маріупольського державного університету».

Студентська рада МДУ бере активну участь в роботі Маріупольської Молодіжної Координаційної Ради, Донецької обласної студентської колегії, Всеукраїнської студентської ради при МОН України, плідно співпрацює з адміністрацією і профспілковим комітетом університету. Ця організація також має представництво в ключових адміністративних органах університету: ректораті, вчених радах Маріупольського державного університету і факультетів, рада студентів, аспірантів і молодих учених МДУ, стипендіальній комісії, раді по організації виховної роботи та інших структурних підрозділах. Це свідчить про те, що адміністрація та студентство МДУ співпрацюють на паритетних принципах.

Адміністрацією ВНЗ створені всі умови, необхідні для ефективної роботи студради МДУ. Зокрема, це відповідна інфраструктура: обладнано окрему аудиторію студентської ради МДУ, яка оснащена комп'ютерною технікою та доступом до мережі Інтернет. Студентська рада спільно з об'єднаним профкомом та Молодіжним центром МДУ є ініціатором і організатором багатьох заходів, які проводяться не лише на факультетах і в університеті, але й на міському рівні. Кращі представники студентського активу МДУ є іменними стипендіатами.

Представники студактиву університету беруть участь у Всеукраїнських науково-практичних конференціях, обласних форумах. Вже четвертий рік поспіль за ініціативи президії студради університету в рамках декади студентської науки працює секція «Студентське самоврядування: проблеми та перспективи розвитку», на засіданнях якої студентські лідери

обговорюють актуальні проблеми студентського життя, шляхи їх вирішення, обмінюються досвідом роботи.

З 2007 року регулярно виходить студентська газета «Univercam», друкований орган студради і профкому університету. На її сторінках висвітлюються події студентського життя, дискутуються молодіжні проблеми, талановиті студенти публікують свої твори, тощо.

2014 навчальний рік був відзначений низкою результатів у роботі студентської ради МДУ. Активно працювала минулого року команда благодійного проекту студради «З теплом у серці». Окрім традиційних заходів студенти-волонтери:

- взяли участь у міській акції «Подаруй дитині книгу». Організаторами цієї акції виступили волонтери компанії «Метінвест». За час проведення акції учасниками благодійного проекту студради МДУ було зібрано більше 100 книг;

- спільно з соціально-правовою комісією студради МДУ та за підтримки членської благодійної організації «Вибір» організували і провели акцію «Ми майбутнє - і нам не байдуже» до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДОМ. Метою цього заходу є популяризація здорового способу життя серед студентів. Слід зазначити, що цього року координаторами благодійного проекту була розроблена і поширена інформаційна брошура, яка містить відомості про особливості захворювання, а також контактні адреси діагностичних медичних установ міста.

- організували II персональну виставку картин Сергія Лошакова, студента 3 курсу спеціальності «Мова та література(новогрецька)». Зібрані кошти були спрямовані на придбання подарунків для вихованців інтернатних установ нашого міста до Дня захисту дітей.

- організовували тематичні зустрічі для Будинку ветеранів м. Маріуполя.

➤ у рамках загальноуніверситетської благодійної акції «Подаруй дитині життя» (жовтень 2014 року) були зібрані та передані кошти родині 6-річного Марка Лопух.

Широкомасштабна волонтерська діяльність організовується і проводиться на рівні факультетів університету.

Газета «Univercam», друкований орган профкому і студради Маріупольського державного університету, вдруге стала переможцем обласного фестивалю студентської преси «Студентська Донеччина - 2014» в номінації «Краще друковане видання органу студентського самоврядування» і нагороджена дипломом і почесним призом фестивалю «Золоте студентське перо Донеччини - 2014». Також дипломом фестивалю за кращий дизайн відмічено студентське видання філологічного факультету МДУ «НеФормат».

У квітні 2014 року пройшла X звітно-виборна конференція студентської ради МДУ, в результаті якої був обраний новий склад студентської ради. Головою стала студентка 3 курсу спеціальності «Менеджмент організацій» Наталя Солонець.

Представники студентського активу МДУ неодноразово були нагороджені подяками та грамотами різних рівнів за успіхи в навчанні, науці та активну громадську позицію. Організація різних культурно-масових заходів, акцій соціальної спрямованості збагачує дозвілля молоді та позанавчальне життя університету, сприяє розвитку творчого потенціалу, громадської активності студентів, згуртуванню студентського колективу, розвиває студентські університетські традиції.

Завдання на 2015 рік:

– Розробка комплексної програми гуманізації освітнього процесу в МДУ.

– Забезпечення подальшого розвитку системи виховання в університеті через впровадження нових форм і методів роботи, спрямованих на забезпечення умов для самореалізації особистості відповідно до її

здібностей, власних і суспільних потреб та інтересів; сприяння розвитку світоглядної культури молодшої людини, її ціннісних орієнтацій.

– Підтримка в колективі викладачів та студентів університету атмосфери моральності й духовності, довіри й доброзичливості між учасниками навчально-виховного процесу, умови для їх творчої самореалізації.

– Активне залучення органів студентського самоврядування до управління університетом за всіма напрямками його діяльності.

– Популяризація серед студентів здорового способу життя і запобігання негативним явищам; сприяння розвитку екологічної культури, формування навичок соціальної активності, творчої ініціативи.

– Проведення заходів з метою роботи патріотичного виховання популяризації української історії, культури у регіоні та світі.

VI. АДМІНІСТРАТИВНО ГОСПОДАРСЬКА РОБОТА, ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У звітному році завдяки допомозі МОН України забезпечено стійке фінансово-економічне становище університету. У межах наданих повноважень ректор забезпечував виконання кошторису доходів і видатків, що дало змогу вчасно та в повному обсязі виплачувати зарплату, стипендії, оплачувати комунальні послуги в межах доведених лімітів, проводити розрахунки з іншими установами та організаціями.

Упродовж звітного періоду університет здійснював свою діяльність винятково в межах бюджетних асигнувань, затверджених кошторисом, планом асигнувань загального фонду бюджету, планами надання кредитів із загального фонду бюджету, планами використання бюджетних коштів та планом спеціального фонду.

Враховуючи існуючий стан економіки держави, і розуміючи необхідність виконання заходів, прийнятих урядом щодо подолання зовнішніх та внутрішніх загроз, в контексті збереження територіальної цілісності України, керівництвом університету внесено суттєві корективи у видаткову частину. Перш за все це стосується придбання товарно-матеріальних цінностей (побутова, комп'ютерна, розмножувальна техніка, тощо), а також проведення ремонтних робіт. Крім того, згідно окремо розробленого плану заходів, в університеті діє жорстка система економії коштів загального та спеціального фонду державного бюджету, в тому числі і при здійсненні обов'язкових платежів за енергоносії в умовах опалювального сезону.

Університет продовжує розвиватися, в тому числі й зміцнюючи власну матеріально-технічну базу.

Паспортом Бюджетної програми на 2014 рік затверджена середньорічна чисельність 699,6 штатних одиниць, у т.ч. 371,6 – за загальним

фондом та 328,0 – за спеціальним фондом, що на 9,8 штатних одиниць більше, ніж у 2013 році.

Таблиця 6.1

Середньорічна чисельність штатних одиниць у 2014 році.

Тип персоналу	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Науково-педагогічний персонал	153,6	144,0
Адмінперсонал, за умовами оплати праці віднесений до науково-педагогічного персоналу	3,0	3,0
Педагогічний персонал	13,0	13,0
Спеціалісти	122,0	88,0
Робітники	80,0	80,0
Всього	371,6	328,0

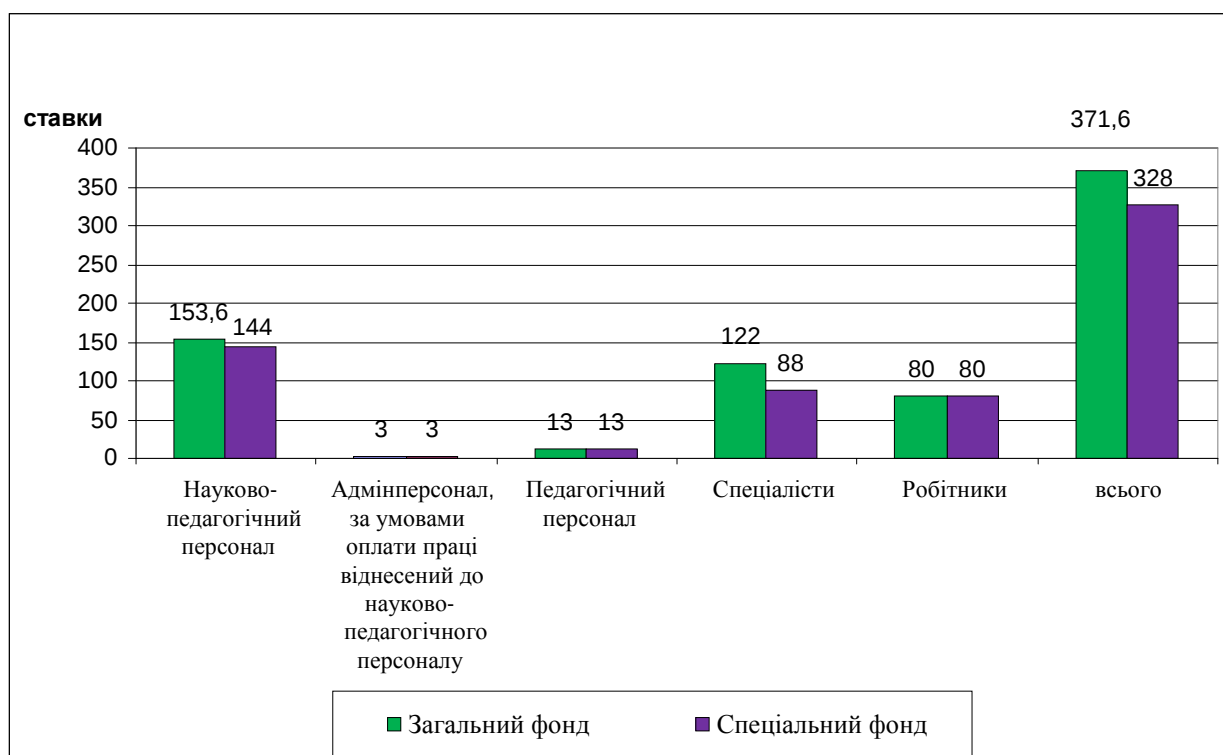

Рис.6.1 Порівняння чисельності штатних одиниць загального та спеціального фонду

Загальна кількість ставок науково-педагогічних працівників у 2014 році збільшилася за рахунок загального фонду на 2,8 ставки порівняно з 2013

роком, за рахунок спеціального фонду збільшилися ставки робітників на 4 одиниці та спеціалістів на 3 одиниці.

Обсяг фінансування університету у 2014 році склав 48595,4 тис.грн.

Таблиця 6.2

Обсяг кошторисних призначень згідно із Законом України «Про Держаний бюджет України на 2014 рік», у розрізі КПКВ

Найменування показників згідно з класифікацією видатків та кредитування державного бюджету	Тис.грн
Загальний фонд державного бюджету, всього	33846,1
<u>2201160</u> підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та їх баз практики	33378,4
<u>2201040</u> Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, виконання міжнародних наукових та науково-технічних програм і проектів вищими навчальними закладами та науковими установами, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури та наукових об'єктів, що становлять національне надбання	467,7
<u>2201210</u> Державне пільгове довгострокове кредитування на здобуття освіти	0,0
Спеціальний фонд державного бюджету, всього	15101,7
<u>2201160</u> підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та їх баз практики	14995,0
<u>2201040</u> Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, виконання міжнародних наукових та науково-технічних програм і проектів вищими навчальними закладами та науковими установами, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури та наукових об'єктів, що становлять національне надбання	106,7
разом	48595,4

Основним джерелом надходжень до спеціального фонду Університету є платні послуги студентів, які складають **86,5%** від загальної суми надходжень.

Таблиця 6.3**Структура надходжень по спеціальному фонду у 2014 р.**

Джерела надходжень	Сума, тис. грн
Навчання за контрактом студентів	13165,1
Навчання за контрактом аспірантів, здобувачів	88,7
Навчання у центрі довузівської підготовки	519,3
Проживання в гуртожитку студентів	649,9
Оренда приміщень	39,9
Надходження від оплати наукових госпдоговорів	106,7
Надходження від благодійних внесків, грантів	313,5
Надходження благодійних дарунків	218,6
Всього	15101,7

Незважаючи на важке фінансове становище, керівництво університету постійно приділяє увагу питанням соціальної підтримки співробітників і студентів. Надавалася матеріальна допомога співробітникам на суму 70 тис. грн. і студентам - на 145 тис. грн.

На оздоровлення професорсько-педагогічному складу керівництвом університету було виділено і виплачено матеріальної допомоги за рахунок загального фонду в сумі 389 тис. грн., і за рахунок спеціального фонду в сумі 235 тис. грн.

Фінансово-господарська діяльність університету знаходиться під постійним контролем контролюючих та фіскальних органів. У травні-червні 2014 року університет був перевірений органом Державної фінансової інспекції. Висновки ревізії показали позитивний результат роботи колективу.

Завдання на 2015 рік:

– Удосконалювати матеріально-технічну базу для забезпечення якісних освітніх послуг, створення сприятливих умов праці та навчання.

- Продовжити ремонтні роботи у студентському гуртожитку, заміну меблів у навчальних корпусах, придбання комп'ютерної техніки та ліцензійного програмного забезпечення.
- Забезпечувати ефективну систему використання ресурсів, у тому числі енергетичних.
- Продовжити реалізацію загальноуніверситетської програми енергоефективності та енергозбереження.
- Продовжити практику залучення матеріальної та фінансової допомоги іноземних партнерів університету, підприємств міста для вирішення проблем матеріально-технічного розвитку університету.

VII. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ УНІВЕРСИТЕТУ НА 2015 РІК

Підводячи підсумки основних результатів роботи у звітний період, можна зазначити, що, незважаючи на дуже складні умови, отримано конкретні позитивні результати у всіх сферах діяльності університету: науково-дослідній, міжнародній, навчально-методичній, виховній, матеріально-господарській, соціально-побутовій тощо. Це стало можливим завдяки спільній колективній праці та ефективній взаємодії всіх структурних підрозділів університету, факультетів та кафедр дозволили вирішити всі завдання, які було визначено пріоритетними на 2014 рік.

Головними завданнями колективу МДУ у 2015 році стануть:

- розвиток системи ефективного управління навчально-виховним та науково-дослідним процесом у контексті імплементації базових принципів Закону України «Про вищу освіту»; удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти й узгодження її з вимогами статті 16 Закону України «Про вищу освіту»;
- розвиток номенклатури спеціальностей на основі постійного моніторингу ринку праці, своєчасне проходження акредитаційних процедур та ліцензування нових спеціальностей; забезпечення поступового переходу на підготовку фахівців за схемою «бакалавр» «магістр»;
- поглиблення інтеграційної взаємодії якісної освіти та результативних наукових досліджень, їх подальший трансфер та комерціалізація; зміцнення наукового потенціалу університету через подальший розвиток наукових шкіл, системи підготовки і підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, розширення спектру фундаментальних і прикладних досліджень з використанням багатоканального фінансування (у тому числі із залученням коштів міжнародних фондів і організацій);

- відкриття нових спеціальностей в аспірантурі МДУ, збільшення кількості докторів наук, професорів та кандидатів наук, доцентів, максимального укомплектування посад штатного розпису кафедр викладачами, які працюють на постійній основі;
- розвиток інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності університету через участь МДУ в програмах Європейського Союзу (ЕРАЗМУС та ін.). Інтенсифікація роботи із залучення на навчання в МДУ студентів-громадян іноземних країн для підготовки до вступу до ВНЗ України та для підготовки за акредитованими напрямками (спеціальностями). Активна діяльність в рамках міжнародних асоціацій та організацій.
- Розширення та ефективне використання багатоканального фінансування всіх сфер діяльності університету (у тому числі із залученням коштів міжнародних фондів і організацій), що забезпечать модернізацію та розвиток ефективної системи управління університету відповідно до сучасних вимог; подальшу реалізацію програми з енергоефективності та енергозберігання.
- Розширення та зміцнення матеріально-технічної та інформаційної бази університету, модернізацію комп'ютерної мережі, її програмне забезпечення, а також дотримання жорсткої економії фінансових ресурсів та ефективного використання майна університету.
- Узгодження Статуту університету з нормами Закону України «Про вищу освіту»; удосконалення організаційної структури та перегляд штатного розпису університету для забезпечення якості підготовки фахівців.

Звіт ректора був оприлюднений та обговорений на конференції трудового колективу МДУ 29 грудня 2014 року (Протокол №2). За підсумками обговорення, шляхом відкритого голосування, роботу ректора МДУ одностайно було визнано задовільною.

Ректор МДУ, професор

К. В. Балабанов